

I-309

1164

ΔΥΟ ΛΕΞΕΙΣ

ΠΕΡΙ

ΤΩΝ ΕΝ ΜΥΚΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΣΠΑΤΑ· ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

·Η ΕΛΛΑΣ ΕΣΤΙ ΜΟΥΣΕΙΟΝ·

Ἡ ἀρχαία πολιτικὴ γεωγραφία, ἥτις καὶ νῦν ἐτι δυστυχῶς εἶτε ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ εἶτε ἐν τοῖς γυμνασίοις διδάσκεται πρὸς διάδοσιν τῶν ἀπαραιτήτως ἀναγκαίων γνώσεων, ἀποχρώντως διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐδὲ μία ἄλλη τῆς Εὐρώπης χώρα, τοσοῦτον μικρὰν κατέχουσα ἔκτεσσιν περιεῖχεν ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς τοσαύτην πληθὺν πόλεων, ὅσας ἡ μικρὰ Ἑλλάς, καὶ ἐτι ἐκάστη τούτων πολυκίθμα καὶ διάφορα εἶχεν ἰδρύσει δημόσια καὶ μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομήματα, τῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης ἀριστουργήματα, τρανότατα μαρτυροῦντα τὸν ὕψατον βαθμὸν τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς πνευματικῆς προόδου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐφάμιλλον τοῦ ὁποίου οὐδὲν τῶν συγχρόνων ἀρχαίων ἐθνῶν ἀνεδείχθη κατὰ τὴν ἀλάνθαστον τῆς ἱστορίας μαρτυρίαν.

Τῶν δὲ πόλεων ἐν τῇ πολυχρονιότητι τοῦ παρελθόντος καταστρεφεισῶν, οὐδὲν ἄλλο κατέλιπεν ἡμῖν ὁ πανδαμάτωρ χρόνος, εἰμὴ τὸ ἔδαφος, τὰς θεσεις, αἵτινες πολλοῦ ἀμφιβητοῦνται, ἐνισχοῦ ερείπια καὶ ἀλλαχοῦ μνημεῖα, ἐξ ὧν πρόδηλος καθίσταται ἡ ὑπαρξίς καὶ θέσις τῶν

πόλεων. Ὡν δὲ μνημείων τὰ μὲν, καταστραφέντα ποτὶ ἐν τῇ μικρῇ παρελθόντι, τέλειον ἐξέλιπον, τὰ δὲ, ἀπα-
χθέντα ἐκ τῆς ἀρχικῆς θέσεως καὶ πατρίου χώρας, κα-
ταποσμοῦσιν ἤδη τὰ τῶν μεγάλων τῆς Εὐρώπης πόλεων
Κουσεῖα, τὰ δὲ ἐπιτοπίως φυλαττόμενα διαμένουσι, καὶ
ἀλλὰ τελευταῖον ὑπὸ χωμάτων κατακαλυφθέντα, ἐν ἀσφα-
λείᾳ καὶ νῦν ἔτι διαφυλάττει ἡ μήτηρ ἡμῶν γῆ, ἵνα πα-
ραδώσῃ εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας προσκαλοῦσα ἡμᾶς εἰς τὴν
ἀνόρυξιν αὐτῶν.

Ταῦτα τοίνυν πάντα συλλήβδην πρὸ ὀφθαλμῶν τιθέ-
μενός τις δύναται νὰ ἀποφανθῇ ἄνευ τινὸς ὑπερβολῆς,
ὅτι αἱ Ἡ μικρὰ Ἑλλάς μέγιστόν ἐστιν ἀρ-
χαιολογικὸν Μουσεῖον, περισχόν ἀπειρέριθμα
ὄρατὰ μνημεῖα, φύρδην μίγδυν τῇδε κάκεισε κείμενα καὶ
πολλὰ πλείονα ὄρατα ὑπὸ τὸ ἔδαφος τῆς γῆς, στενάζ-
οντα καὶ παρὰ τῆς ἐπιστήμης ἀναμένοντα τὴν ἐξόρυξιν
καὶ διευθέτησιν αὐτῶν.

Τὴν δὲ ἀλήθειαν τῶν λεγομένων μοι ἐπικυροῦσιν αἱ
κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ὅπερ ἀναντιρρήτως εὐτυχέστα-
τον ὑπῆρξεκ τῇ ἀρχαιολογίᾳ, γενόμεναι ἀνασκαφαὶ καὶ ἀ-
νακαλύψεις τῶν ἐν Μυκῆναις, Σπάρτᾳ, Ὀλυμπίᾳ καὶ Ἀθή-
ναις πολυτίμων θησαυρῶν τῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης, οἵ-
τινες ἀναμφισβητήτως διαφέρουσιν ἀλλήλοις κατὰ τὴν
τέχνην, τὴν ἐποχὴν καὶ τὴν ἐξίαν· τὰ μὲν γὰρ ἐν Ἀθή-
ναις καὶ Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφέντα εἰς τὴν ἱστορικὴν καὶ
πλασικὴν ἐποχὴν ἀναγόμενα, ἀδιαφειλονίκητον ἔχουσιν
ἱστορικὴν, ἀρχαιολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ἐξίαν καὶ
σπουδαιότητα, προκείμενα εἰς τὴν σπουδὴν καὶ μελέτην
τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένων ἐπιστημόνων. Οἱ δὲ ἐν
Μυκῆναις καὶ Σπάρτᾳ ἀπροσδοκῆτως ἀνακαλυφθέντες θη-

σχυροὶ ἀνεγόμενοι εἰς τὴν προοιμητικὴν καὶ προϊστορικὴν ἐποχὴν τῶν ἀρχῶν τῆς τέχνης, πολὺ ἐπιχέουσι φῶς πρὸς ἐξήγησιν τῆς σκοτεινῆς ἐκείνης μυθολογικῆς ἐποχῆς καὶ ἀποκαλύπτουσιν ἡμῖν ἐν γένει τὴν πνευματικὴν κατὰστασιν τῶν παναρχαίων κατοίκων τῆς χώρας, ἐν τοῖς κόλποις τῆς ὁποίας ἀνεκαλύφθησαν τὰ μνημεῖα ἐκεῖνα, ἀναμένοντα παρὰ τῆς κριτικῆς ἐπιστήμης τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν καὶ ἐρμηνείαν.

Καὶ ἡ μὲν ἀνακάλυψις τῶν Μυκηναίων τάφων καὶ θησαυρῶν διαδοθεῖσα πανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, μεγίστην ἐκ πρώτης ἀρχῆς ἐνεποίησεν αἰσθησιν καὶ ἀφάτου ἐνέπλητε χαρᾶς πέντας τοὺς λογίους καὶ ἐπιστήμονας ἄνδρας, ἐνεπιφυλάκτως πιστεύσαντας εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ εὐρετοῦ αὐτῶν διαδοθεῖσαν φήμην, ὅτι ταῦτα προϊόντα τῆς προοιμητικῆς Ἑλληνικῆς τέχνης εἰσὶν.

Ἡ μετὰ ταῦτα ὁμοῦς ἐρευνᾶ καὶ ἐξέτασις τῶν ἀνακαλυφθέντων πραγμάτων, τὰ ὁποῖα παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἐνᾷλθον εἰς τὸν ἀπίστευτον ἀριθμὸν τῶν 20,000 καὶ ἐπέκεινα, μὴ εὐροῦσα τοὺς τύπους τοῦ κάλλους τῆς ἑλληνικῆς τέχνης ἠλάττωσεν, ὥς εἰκός, πᾶν τε σπουδαιότητι τῶν εὐρημάτων καὶ τὴν χαρὰν τῶν ἀρχαιολόγων, οἵτινες ἐκτοτε ἤρξαντο γράφοντες δημοσίᾳ ἐν ἐφημερίσιν, ἐν περιοδικοῖς συγγράμμασι καὶ ἐν ἰδιαιτέροις βιβλίοις καὶ ἰδίᾳ συζητοῦντες καὶ διαφόρους ἐκφέροντες κρίσεις ἐπὶ τῶν Μυκηναίων θησαυρῶν, ὧν οἱ μὲν τὴν γνησιότητα ἐτόλμησαν ν' ἀποποιηθῶσιν, οἱ δὲ καὶ τὴν ἐποχὴν νὰ διαμυσηθῇσιν, πικρότατα καταφερόμενοι κατὰ τοῦ ἀνακαλύψαντος αὐτοῦ καὶ διαδῶσαντος, ὅτι ἔργα Ἑλληνικῆς τέχνης εἰσὶν.

Ὅτι μὲν ἡ ἀνακάλυψις καὶ ἀνασκαφὴ τούτων πολυ-

τίμων θαυρασίων οἷας δ' ἄποτε ἄξιός οὐφείλεται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν, τὸν διάπυρον καὶ ἀνυπέρβλητον ζῆλον πρὸς τὰ πικνάρχεια, τὸν ἀκατάχρεστον ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν μοναδικὴν αὐτοκπαρνήσιν ἐν ἑαυτῷ ἄνδρὸς ἰδιώτου, τοῦ Βρεῖτου Σλείμαν, οὐδεμίαν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Ὅτι δὲ ἀντὶ πάντων τούτων καὶ τῶν μεγάλων χρηματικῶν θυσιῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθη ὁ ἄνθρωπος, πολλὰς οὐφείλει χάριτας ἢ ἐπιστήμην καὶ μεγάλην ἢ Ἑλλάδος εὐγνωμοσύνην, οὐδεὶς εὐφραιῶν καὶ ὀρθῶς σκεπτόμενος δύναται νὰ ἀπαρνηθῇ αὐτῷ τὴν τιμὴν ταύτην, ἣν ἡ δικαιοσύνη αὐτῇ ἐπιτάσσει ἡμῖν νὰ ὁμολογήσωμεν ἀπροκαλύπτως.

Ἄν δὲ μεγίστην ἔχων ἀδυναμίαν ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὰ τῶν ἡρώϊκων χρόνων ἔργα, πάντων δὲ τῶν λοιπῶν ὀλιγωρῶν, ὥς μὴ ἐξ ἐπεγγέλματος ἀρχαιολόγος, ἐξηπατήθη εἰς τὴν διάγνωσιν καὶ ὀρθὴν ἐκτίμησιν τῶν εὐρεθέντων, κατὰ τοῦτο συγγνωστός δύναται νὰ θεωρηθῇ, καθ' ὅσον μάλιστα πολυτάκτως καὶ ἄνδρες ἀρχαιολόγοι καὶ ἐπιστήμονες περιπίπτουσιν εἰς πλάνην καὶ ἀπάτην, τῆς ὁποίας ἐν καὶ μόνον παράδειγμα ἀρκοῦμαι νὰ μνημονεύσω ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως τὸ ἑξῆς.

Ὁ ἐν τῷ Βρετανικῷ Μουσείῳ ἐπίσημον κατέχων θέσιν A. S. Murray ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ ἀγγλικῷ περιοδικῷ «The Academy a weekly review of literature» καὶ σιν περὶ τῶν ἐν Μυκῆναις ἀνορυχθέντων τάφων, ἐν ᾗ κατελήγει εἰς τὸ παράδοξον καὶ ἀλλόκοτον συμπέρασμα, ὅτι οἱ τάφοι ἐκεῖνοί εἰσιν οὐχὶ Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ Γερμανικῆς καταγωγῆς, κατὰ τὴν μετάφρασιν τοῦ L. Lindenschmit «Die fraglichen Gräber seien nicht Hellenischen, sonder germanischen Ursprungs» ἐμπροσθέντος ἀπολούθως «Es ist Sache der germanischen Forschung

gegen so Schweres Missverständniss sofort in die Schranken zutreten.· Εν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει δικίως παρῆλθε ὁ μὲν Lindenschmit ὅτι ὁ μὲν Σλείμαν προέδρχμεν, ἡ δὲ ἐπιστήμη παρακολουθῆται αὐτόν, ὁ δὲ Wernick ἐπιπροσθέτει ὅτι ἡ ἐπιστήμη παρακολουθεῖ ἤδη αὐτόν, ὅπου ἀδύνατον ἦν αὐτῇ νὰ προκηθῇ καὶ ἐνταῦθα κεῖται ἡ μεγίστη πηχισία τῶν ἐνεργειῶν καὶ ἔργων τοῦ Σλείμαν, ὃ ἀνεμφισβητήτως ἀνήκει ἡ τιμὴ, ὅτι πρῶτός ἐστιν ὁ μετὰ τοσούτων πολυτίμων θησαυρῶν τὴν ἀρχαιολογίαν καταπλουτίσας.

Συγχρόνως δὲ τῇ ἀνασκαφῇ καὶ εὑρίσκει τῶν ἐν Μυκῆναις τάφων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων πολυτίμων ἀντικειμένων, εἰς τὴν ὁποίαν ἰσχυροτάτην παρέσχεν ἀφορμὴν ἡ ἐπικρατοῦσα παρὰδόσις περὶ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ κεμένων τάφων τῶν Ἀτρειδῶν καὶ ἡ μοιρομανία τοῦ Σλείμαν πρὸς εὑρεσιν μνημείων ἀναγομένων εἰς τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους, ὅλως τυχαία καὶ ἀπροσδόκητος ἐπῆλθε καὶ ἡ ἀνακάλυψις παναρχαίων τάφων ἐν ἐσθήμῃ τινὶ χαρίῃ τῆς Ἀττικῆς, ἐνθα οὐδεὶς ποτε ἐφάνταζετο, ὅτι τὸ ἴδιον αὐτοῦ τοιαύτους ἐκάλυπτε θησαυροὺς, ἡττονος μὲν ἀξίας τῶν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῶν Ἀτρειδῶν, συγχρόνους ὁμῶς καὶ λίαν σπουδαίους, δυναμένους νὰ ἐπιχύσωσι φῶς εἰς τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους τῆς Ἀττικῆς καὶ νὰ συντελέσωσιν εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος καὶ ἀρχαιότητος τῶν ἐν Μυκῆναις ἀνακαλυφθέντων, πρὸς τοὺς ὁποίους κατὰ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν τέχνην συμφωνοῦσι καὶ πολλὰ ἔχουσιν ὁμοιότητα.

Ἄλλ' ἐν ᾧ εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τῶν ἐν Μυκῆναις ἀνασκαφῶν ἐξ ἑνὸς μὲν παρώρμησε τὸν Σλείμαν ἡ ἐπιτυχίης ἀνακαλύψεως τῶν ἐν Τροίᾳ ἀρχαιοτάτων, ἐξ ἑτέρου

BIBLIOTHECA
M. QANT

Δὲ ἡ δόξα καὶ τὸ κλέος τῆς πρωτευούσης τῶν Ἀττικῶν πόλεως χρηστὰς παρείχε· ἐλπίδας αὐτῇ ὅτι πάντα θυσίαι γενομένη ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τῇ κλασικῇ ἐμελλε νὰ παραγάγῃ λαμπρὰ ἀποτελέσματα, ὅπως ἀνέλπιστος καὶ ἀπροσδόκητος ὑπῆρξεν ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἐν Σπάρτᾳ ἀρχαιοτήτων· διότι οὔτε γινώσκεις τις προηγουμένη ὑπῆρχεν ὅτι ὁ ἔσθμιος οὗτος τόπος ἀπέκρυπτεν ἀρχαιότητας, οὔτε πάλιν ἐν τοιαύτῃ ἀγνοίᾳ ἠδύνατό τις νὰ ἐπιχειρήσῃ ἀνασκαφὰς πρὸς ζήτησιν τοιούτων, ἀλλ' ἡ γῆ καταπεσοῦσα, λέγει τὸ «Ἀθηναῖον» κατὰ τὸν παρελθόντα ὀκτώβριον, ἔνοιξεν ὅπῃν δι' ἧς καταλθόντες εἰς 5—6 μέτρων βάθος κέττοιται τοῦ χωρίου, εὖρον τετράγωνον θάλαμον ἐντὸς τοῦ βράχου λελαξευμένον, καὶ πρὸς τὴν ἀνατολικὴν τούτου πλευρὰν εἰσοδὸν εἰς ἑτερον μικρότερον θάλαμον ὡσπύτως τετράγωνον καὶ πρὸς ἄρκτον τούτου εἰσοδὸν τρίτην μικρότερου θαλάμου.

Αὕτη ἐστὶν ἡ μόνη καὶ τυχαία ἀφορμὴ, ἐξ ἧς ὁρμώμενον τὸ συμβούλιον τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἡμῶν ἐταιρίας ἐπευσε νὰ ἐπωφεληθῇ ἐκ τῆς αὐτομάτου τεύτης ἀνακάλυψεως πενταρχίων τάφων, ἐντὸς τῶν ὁποίων, κλίνας τὸ πάλαι συληθέντων, εὐρίθησαν περὶ τὰ 2,000 ἀντικείμενα ποικίλης ὕλης χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ, ἐλέφαντος, ὕλου καὶ πηλοῦ. Λίαν ἀπορὸν δὲ φέρεται μοι, ὅτι τὸ συμβούλιον τῆς ἐταιρίας ἀρκετὸν εἰς βραχεῖαν ἐκθεσὶν τοῦ τρόπου τῆς εὐρέσεως τῶν τάφων καὶ εἰς τὴν ἐν Ἀθηναίᾳ δημοσίευσιν ἀπλοῦ σχεδιάσματος αὐτῶν, φιλοπονηθέντες ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Τσίλλερ, ἐντελῶς ἀπέφυγε νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν τόπον, ἐν ᾧ οἱ τάφοι εὐρέθησαν καὶ νὰ ἐκφέρῃ κρίσιν τινὰ οἰανδήποτε περὶ τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπο-

χῆς αὐτῶν καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀνευρεθέντων πολυτρίμων
πραγμάτων, καθὼς καὶ περὶ τῶν Μνημνηαίων, ὧν πῖνακός
τινες μόνον ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Ἀθηναίου τού-
χει, τοῦ ὁποίου οἱ διευθυνταὶ περιωρίσθησαν νὰ συνάψω-
σιν ἐν τέλει τῆς βραχέως ἐκθέσεως τὰς ἐπομένους μόνον
λέξεις· ἐλπίζομεν δὲ ὅτι εἴτε ἡ ἀρχαιολογικὴ ἡμῶν
ἐταιρεία, εἴτε ἄλλοι τινὲς δυνάμενοι καὶ βουλόμενοι θὰ
θέλουσι παραλαβεῖν νὰ περιγράψωσι, καὶ νὰ γνωστοποιή-
σωσιν ἐν καιρῷ δι' ἀπακονίσσεως πάντα τὰ ἐν Σπάτῃ ἀνευ-
ρεθέντα, ὅπως ὑποβάλωσιν εἰς τὴν μελέτην καὶ τῶν μὲν
δυναμένων ἐξ αὐτοψίας νὰ γνωρίσωσιν αὐτά.

Ὅσον ἀξιόπαινοι εἰσὶν ἐπὶ τῇ ἐκδηλώσει τῆς ἐλπίδος
τούτης οἱ τὸ Ἀθηναῖον διευθύνοντες, τοσοῦτον κατὰκρι-
τέα καὶ μαρπτέα ἐστὶν ἡ μὲν ἐκπλήρωσις καὶ πραγματοποίη-
σις αὐτῆς. Διότι μέχρι τοῦδε οὔτε ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐταιρεία,
οὔτε τὸ συμβούλιον αὐτῆς, τοῦ ὁποίου μέλη τινὰ ἀπο-
κλειστικῶς ὤφειλον νὰ ἀσχοληθῶσι κατὰ τινὰς ὥρας τῆς
σχολῆς αὐτῶν ἐν τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ, ἐμερίμνησε περὶ τοῦ
σπουδαιοτάτου τούτου ἐντικειμένου ὅπερ ἀναντιρρήτως,
ἐπάγεται εἰς τὸν κύκλον καὶ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν.

Ἀλλὰ τούτου μὴ γενομένου, ὑφ' ὧν εἶδε γενέσθαι.
ἐπὶ τῷ λόγῳ ἴσως ὅτι ὁ ἐν τῇ διαθέσει αὐτῶν ὑπάρχων
χρόνος καταναλίσκεται ἐν ἄλλοις σπουδαιοτέροις ἔργοις
ἀνχοῦσιν, διευθετήσεως καὶ περισώσεως τῶν ἀνασκαπτο-
μένων καὶ ἀκακλυπτομένων μνημείων καὶ ἐργαιοτήτων,
δὲν ἐπιτρέπεται ἄρα γε νὰ ἐρωτήσῃ τις διατὶ, ἀφ' οὗ ὅλος
ὁ ἐπιστημονικὸς κόσμος τῆς ἀλλοδαπῆς συνεκινήθη ἐκ
τῶν ἀνακαλυφθέντων, τὸ ἐθνικὸν ἡμῶν Πανεπιστήμιον ἢ
ἄμεινον εἰπεῖν ἢ φιλοσοφικὴ αὐτοῦ σχολή, ἐν ᾗ εὐτυχῶς
ἐπάρχουσι διδάσκοντες ἐπὶ τινὰς μόνον τῆς ἐβδομάδος ὥ-

ρας ἄνδρες ἐπιστήμονες καὶ ἀρχαιολόγοι καὶ κριτικοί, εἰμὶν παντελῶς ἀδιάφορον ἐνώπιον τῶν ἀνακαλυφθέντων θησαυρῶν καὶ οὐδὲ γὰρ τῶν σοφῶν τις ἐκείνων ἀνδρῶν ἤξιωσε μέχρι τοῦδε νὰ γράψῃ περὶ τῆς ἀξίας, σημασίας, σπουδαιότητος, ἐποχῆς, καταγωγῆς καὶ τέχνης τῶν ἐν Μυκῆναις καὶ Σπάρτῃ πολυτίμων θησαυρῶν, οὗς τὸ Συμβούλιον τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας ἱερρόντισα νὰ ἐκθέσῃ μόνον ἐν τῷ ἐ.ω. πατώματι τοῦ μεγάλου μεταδόμου τοῦ νέου παλαιοτεχνίου πρὸς μελέτην τῶν φιλαρχαίων καὶ οὐχὶ τῶν μὴ τοιούτων, οἵτινες βλέποντες αὐτοὺς καὶ μὴ ἐννοοῦντες ἀναμύνουσι παρὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας καὶ τοῦ Πανεπιστημίου τὴν ἀπαιτούμενην ἑρμηνείαν καὶ ἐξήγησιν κατ' ἀριθμὸν, ὅπως γίνεται ἐν πᾶσι τοῖς Μουσείοις τῆς Εὐρώπης καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ πάλαι μὲν σοφῇ νῦν δὲ βαρβάρῃ Αἰγύπτῳ, ὁ ἡγεμὼν τῆς ἐκείας συνιστῶν παρὰ τὰς ὁχθὰς τοῦ Νείλου τὸ Μουσεῖον, ὁρθῶς ἀπεφάνηατο ὅτι τοῦτο συνέστησεν οὐχὶ χάριν τῆς ἐπιστήμης μόνον καὶ τῶν ξένων, ἀλλὰ καὶ χάριν τῶν κατοίκων ἵνα διδάσκωνται τὴν ἐγγύριον ἱστορίαν ἐκ τῶν ὁρατῶν μνημείων αὐτοῦ, ἐφ' ᾧ καὶ καθ' ἑκάστην μένει ἀνοιχτὸν ἀπὸ τῆς 8 π. μ. ὥρας μέχρι τῆς 5 μ. μ. καὶ ἐλεύθερον τοῖς πᾶσιν. Ὁ δὲ διοργανωτὴς καὶ διευθυντὴς αὐτοῦ Mariette Bey ἐπόμενος τῷ σκοπῷ καὶ πνεύματι τοῦ ἡγεμόνος λέγει ὅτι χρεὲς μὲν καὶ πρόηεν ἡ Αἰγύπτος κατέστρεψε τὰ μνημεῖα τῆς τέχνης, σήμερον ὁμῶς σέβεται αὐτὰ καὶ αὖριον πείπει νὰ ἀγγαῖα *il y a quelque temps l'Egypte detruisait ses monuments, elle les respecte aujourd'hui, il faut que demain elles les aiment.*

Μὲντοι οἱ σοφοὶ τοῦ Πανεπιστημίου κειθηνῶσι ὑπολαμβάνουσιν, ὅτι ὑπὸ τοῦ πρὸς τὴν ἐπιστήμην διαπύρου

ἔρωτος καὶ τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα ἰεροῦ καθήκοντος ὁρμώ-
μενοι οὐδόλως ὤφειλον αὐθορμήτως νὰ ἐπιληφθῶσι το-
σοῦτον σπουδαίου ζητήματος τῆς ἐρμηνείας, ἐξηγήσεως
καὶ περιγραφῆς τῶν πολιτικῶν θησαυρῶν, ἵνα ἐξ ἑνὸς μὲν
δικαιολογήσωσι τὴν πατρίδα πρὸς τοὺς ξένους, ὧν τινες
ἀπροκαλύπτως τὴν πικρὰν ὁμολογοῦντες ἀλήθειαν διακη-
ρύττουσιν ὅτι ἐν Ἀθήναις Πανεπιστήμιον μὲν ὑπάρχει,
ἐπιστήμαι ὁμῶς κατὰ τὴν ἀληθῆ τῆς λέξεως σημασίαν
οὐχί, ἐξ ἑτέρου δὲ ἵνα δι' ἔργων ἀποδείξωσιν ὅτι ἡ ἀπό-
φανσις ψευδὴς καὶ ἀνυπόστατός ἐστιν.

Ἀλλ' ὅ,τι παρημέλησαν οἱ παρ' ἡμῖν ἀρμόδιοι νὰ πρά-
ξωσι χάριν τῆς ἐπιστήμης καὶ πατρίδος, αὐτεπαγγέλτως
ἀνέλαβον, ὑπὸ τοῦ φλογεροῦ τῆς ἐπιστήμης πυρὸς φλε-
γόμενοι, νὰ ἀναπληρώσωσι τὴν ἡμετέραν ἑλλειψιν ξένοι
ἐπιστήμονες μακρὰν ἡμῶν οἰκοῦντες καὶ νὰ ὑποδείξωσιν
ἡμῖν τὴν ἀξίαν καὶ σπουδαιότητα τῶν ὑπὸ τοὺς πόδας
ἡμῶν ἀνακαλυφθέντων θησαυρῶν, οἷς δικαίως χάριτας ὀφεί-
λομεν νὰ ὁμολογήσωμεν καὶ εὐγνωμοσύνην.

Μεταξὺ δὲ τούτων πολυαρίθμων ὄντων, διακρίνονται
πρῶτος μὲν αὐτός ὁ ἥρως τῶν ἀνακταρῶν καὶ ἀνακαλύ-
ψεων τῶν ἐν Μυκῆναις τάφων καὶ θησαυρῶν διδάκτωρ
Σλείμαν, δὲ ἐν ὀγκῳδῇ τόμῳ, περιγράψας καὶ ἀπεικονί-
σας τοὺς Μυκηναίους θησαυροὺς μεγάλων μὲν ἐν Ἀγγλίᾳ
ἡξιώθη τιμῶν, ἐσχάτως δὲ καὶ ἐν Γερμανίᾳ τῇ πατρίδι
αὐτοῦ, ἐνθα πρότερον ὑπὸ ἐχθρῶν προὔπηλακίσθη, διπλώ-
ματι τῆς ἀνθρωπολογικῆς ἐταιρίας ἐτιμήθη. Βίτα δὲ ἄν-
δρες διαπρεπεῖς ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ οἷον ὁ Milchöfer,
Newton, Brunn, Friederichs καὶ ἄλλοι συντόνως καὶ
ἐπιστημονικῶς ἐρευνήσαντες τὰ ἀνακαλυφθέντα κατέλη-
ξαν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ τάφοι τῶν Μυκηνῶν καὶ

τῆς Σπάτας, βαρβάρικοι εἶσι καὶ οὐχὶ ἐλληνικοὶ, καὶ ἡ τέχνη τῶν ἐν αὐτοῖς εὐρεθέντων πραγμάτων καθαρὰ ἀπομίμησις τῆς Ἀσιατικῆς τέχνης ἐστίν. Πάντων δὲ ὑστατος ἐπελήφθη τοῦ ζητήματος μετὰ πολλῆς ἐπιστημονικῆς ἐμβριθείας καὶ κριτικῆς δεινότητος ὁ γραμματεὺς τῆς ἐνταῦθα γερμανικῆς σχολῆς κ. Koehler, ὃς λίαν καλῶς ποιήσας ἐξελέξατο ὡς θέμα τῆς κατὰ τὴν 4 Δεκεμβρίου ἀπαγγελθείσης πνευματικῆς ὁμιλίας ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῶν γενεθλίων τοῦ Βιγκελμάνου : «Τὰ περὶ τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς καταγωγῆς τῶν ἐν Μυκῆναις καὶ Σπάτῃ ἀνακαλυφθέντων τάφων».

Ἐν τῇ περισπουδάζει ταύτῃ πραγματείᾳ ἥς καὶ προφορικῶς ἀπαγγελλείσκει αὐτήκοος ἐγενόμην καὶ ἐκτυπον ἤδη ἀνέγνων αὐτὴν μετὰ πολλῆς προσοχῆς, ὁ σοφὸς τῆς ἀρχαιολογίας καθηγητῆς ἀνερευνήσας πάντα τὰ εἰς τὴν σκοτεινὴν ταύτην ὑπόθεσιν ἀναγόμενα μετὰ τινος ἐπιφυλάξεως ἐπιβαλλ-μένης ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ πράγματος, κατέληξεν εἰς τὸ ὅλως ἀπροσδόκητον συμπέρασμα ὅτι οἱ τάφοι τῶν Μυκηνῶν καὶ Σπάτας καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς ἀνακαλυφθέντα εἰσὶν οὐχὶ ἐλληνικὰ, ἀλλὰ βαρβάρικα, καὶ δὴ Καρικὰ, μηδὲν ἔχνος ἐλληνικοῦ πνεύματος περιέχοντα καὶ εἰς τὴν ιά π. Χ. ἐκχονταετηρίδα ἀνήκοντα καὶ ἐπομένως σύμφωνα καὶ ὅμοια πρὸς τὰ ἐν ταῖς νήσοις.

Βίλικρινῶς ὁμολογῶν, ὅτι ἡ ἀπόφανσις αὕτη καὶ κρίσις τοῦ κ. Köhler ἐφάνη μοι λίαν τολμηρὰ καὶ ὅλως μονομερῆς καὶ ἐκλόνισέ μοι τὴν περὶ τοῦ πράγματος σχηματισθεῖσαν πεποιθήσιν, εὐλόγως ἀνέμενον ἕως ἄν τις τῶν σοφῶν τοῦ Πανεπιστημίου καθηγητῶν ἢ τῶν εἰδυῶς πᾶρ' ἡμῖν ἀρχαιολογούντων γράψῃ τι εἴτε πρὸς ἐπιδοκιμασίαν εἴτε πρὸς ἀνασκευὴν τῆς ὑπὸ τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ ἐξενεχθεί-

ους παρ' ἡμῖν κρίσεις, ὅπως ἐντεῦθεν ἢ ἐνισχύτω τὴν κλο-
νισθεῖσαν πεποίθησίν μου ἢ ἐξαγάγω ἐμαυτὸν τῆς πλάνης
καὶ ἀπείτης. Ἀλλ' ἐπειδὴ δυστυχῶς, μέχρι τοῦδε οὐδεὶς
τῶν ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἔτη γεγονότων ἔκρινεν ἄξιον νὰ
ἐκπληρώσῃ τοῦτο τὸ πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν πατρίδα
ὀφειλόμενον καθήκον, καίπερ μὴ ἀσχολούμενος εἰδικῶς περὶ
τὴν ἀρχαιολογίαν μηδὲ τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου εὐπορῶν,
εὐκαρὸν ὑπολαμβάνω καὶ χρήσιμον ἐνταῦτ' νὰ ὑποβάλω
τῇ σοφῇ κρίσει τοῦ κ. Köler ἀντιρρήσεις τινὰς καὶ ἐν-
στάσεις κατὰ τοῦ μονομεροῦς συμπεράσματος αὐτοῦ.

Ἀπηρχαιωμένην ἤδη θεωρῶν τὴν γνώμην, ἣν ἐξ ἐνός
μὲν ὁ μέγας τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης ἀρχιτέκτων
Βιγκελμάιερ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα διετύπωνεν, ὅτι
ἡ τέχνη ἐγεννήθη τε καὶ ἀνεπτύχθη ἐν Ἑλλάδι ἀνεξαρ-
τήτως ἀπὸ πάσης ξένης ἐπιρροῆς, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποίου
δικαίως εἰ σοφεὶ Γερμανοὶ κατ' ἔτος πανηγυρίζουσι παντα-
χοῦ τὰ γενέθλια, ἐξ ἑτέρου δὲ καὶ ὁ ἀείμνηστος Μύλ-
λερος τὴν αὐτὴν περίπου δοξασίαν ἐπρέσβευσεν, ὅτι οὐ-
δεμία ἐπιρροὴ καὶ ἐπενέργεια τῆς Ἀνατολῆς ἐπέδρασεν
ἐπὶ τῶν παναρχαίων τῆς Ἑλλάδος κατοίκων, ἀλλὰ τὰ
πάντα ἀφ' ἑαυτῶν ἐδημιούργησαν αὐτοὶ, καὶ πάντῃ ἀνυπό-
στατον ὑπολαμβάνων τὴν ἐναντίαν τούτων γνώμην, ὅτι
τὰ πάντα ξένα ἐν Ἑλλάδι καὶ ξενικὰς φέρουσι τύπους,
ἀδιστακτικῶς πιστεύω συμφῶτως τεῖς συμπεράσμασι τῆς
ἐν τεῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις γενομένης προόδου ἐν τῇ ἀρ-
χαιολογικῇ ἐπιστήμῃ, ὅτι ἡ ἀλήθεια ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο
τούτων ἀκροτήτων κεῖται.

Ἐκ ταύτης τοίνυν τῆς ἀπόψεως ὁρμώμενος ἐν πρώτοις
παρατήρῳ ὅτι ὁ κ. Köhler, ἀπορηνόμενος ὅτι οἱ τῶν ΜΗ-
κηνῶν καὶ τῆς Σπάρτης τάφου καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς

εὐρεθέντα μνημεῖα ἀνατολικά εἰσι, βαρβαρικά καὶ ὠριτμέ-
 νως Καρικά, οὐδεμίαν νέαν καὶ οἰκείαν ἐξήνεγκε κρίσιν,
 ἀλλ' ὅλως ξένην καὶ ἀλλοτρίαν πρὸ αὐτοῦ δημοσίᾳ γνω-
 στήν διὰ τοῦ τόπου γενομένην σφετερισάμενης, ἀπέφυγε
 νὰ μνημονεύσῃ ἐν τῇ ἐκτυπωθείσῃ ἐκθέσει τοῦ τὴν πρω-
 τεβουλίαν καὶ προτεραιότητα ἐπ' αὐτῆς ἔχοντος **Fh.**
Fligier, ὅστις γινώσκιν τοῦ πράγματος λαβὼν ἐκ τῆς ἐξ
 Ἀθηνῶν εἰς τὴν γερμανικὴν ἑφημερίδα **D. Reichs Anzei-**
ger διαβιβάσθεισας καὶ ἐν τῇ ἑφημερίδι τῆς Αὐγούστης
 ἀναδημοσιεύσεισας ἀνταποκρίσεως ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ
 ὀνόματος φίλου τινός, ἔσπευσε νὰ δημοσιεύσῃ ἐν τῇ αὐ-
 τῇ ἑφημερίδι τῆς Αὐγούστης, ὅτι αὐτῷ ἀνήκει ἡ πρωτο-
 βουλία καὶ προτεραιότης τοῦ τοιούτου χαρακτηρισμοῦ τῶν
 ἐν Μυκῆναις καὶ Σπάτα ἀνακαλυφθέντων καὶ εὐχὲς τῷ κ.
Köhler, ὅστις ὤφειλε νὰ μνημονεύσῃ τοῦ πρὸ αὐτοῦ, τὴν
 αὐτὴν ἀποφνηαμένου γνώμην. Ἵνα δὲ μὴ παρεξηγηθῶσιν
 οἱ λόγοι μου, παρατίθηναι ἐνταῦθα περικοπὴν τῆς διατρι-
 βῆς τοῦ κ. **Fh. Fligier**, ἀποτολεξεί ἔχουσιν οὕτω :

«Dass Prof. Koehler die Fünde von Myke-
 nae dem Stamme der Karer Zuschreibe, wel-
 che in der Zeit des 2 Jahr tausends v.
 chr. die Inseln des Aegaeischen Meeres und
 die Kuesten von griechenland besiedelten.
 Es wird nun am Platze sein daran zu erin-
 nern dass an diese Kleinasiatischen Staemme
 und ihren Einfluss auf Kunst und Kultur der
 spaeteren Griechen bereits **Fh. Fligier** . . .
 gemahnt hat und diesern somit in dieser
 Frage die Prioritaet vor Herrn Kehler zusteht.

Ueberzeugend hat derselbe den Einfluss und die Bedeutung der Kleinasiatischen Staemme der Phryger, Lyder, Karer, Lykier auf die Besiedelung der Inseln des Aegaeischen Meeres, sowie des unter gleicher Breite liegenden Festlandes nachgewiesen.

Εἰ δ' ἐν γνώσει, ὅπερ ἀπίστευτον φαίνεται μοι, ὁ κ. Köhler ἐπεισιώπησε τὸ πρᾶγμα, ἢ ἐν ἀγνοίᾳ, μένει μοι ἄδελον. Ὅπως δὴ ποτε ὁμῶς γράφων περὶ τοσούτῳ πνεύματι ζήτηματος ὁ κ. Köhler ἀναντιρρήτως ὤφειλε νὰ γινώσκῃ ὅσα πρὸ ἐλίγων μηνῶν εἶχε γράφει ἀνὴρ συμπατοιώτης καὶ ἐπιστῆμων ἐν ἐθνογραφικῷ συγγράμματι περὶ τῶν παναρχαίων κατοίκων τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου καὶ λαβίων ὑπ' ὅψιν τὰ εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα ἀναγόμενα, ἢ νὰ παραδεχθῇ τὴν κρίσιν αὐτοῦ ὡς ὀρθὴν καὶ σύμφωνον τῇ ἐκυτοῦ ἢ τοῦναντίον νὰ ἀνασκευάσῃ αὐτήν.

Μίαν δὲ μόνην διαφορὰν παρατηρῶ μεταξὺ αὐτῶν, ἥτοι ὅτι ὁ μὲν Fligier ἀπονέμει τὰ μνημεῖα εἰς πολλὰ τῆς Ἀνατολῆς φύλα, τοὺς Φρύγας, τοὺς Λυδοὺς, τοὺς Κᾶρας καὶ τοὺς Αὐχίους, πάντας οἰκίστηντας ἐν ταῖς νήσοις καὶ ταῖς περικειμέναις παραλίαις τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ κ. Köhler ἀποκλειστικῶς μόνον τοῖς Κάρσι.

Διύτηραν δὲ ἐν συνειδήσει ὁμολογῶ, ὅτι ἡ γνώμη αὕτη ἐρριδομένη ἐπὶ τῆς μυθολογίας, τῆς ἀντιφασκεύσεως παραδόσεως καὶ ἐπὶ ἀσθενεστατων ἱστορικῶν εἰκασιῶν, φαίνεται μοι λαντοληρᾶ, εἰς τὴν ἐτέραν τῶν ἀκροτήτων ἀνήκουσα, πόρρω τῆς ἀληθείας ἀπέχουσα καὶ ἐπομένως μὴ δυναμένη νὰ φέρῃ τὴν σφραγιδα καὶ τὸ χίρως ἐπιστημινῇ.

κῆς ἀξίας, ἀναμφισβητήτους ἀπαιτούσης ἀποδείξεις. Ὅτι μὲν πρώτη κοιτὶς τοῦ ἀνθρώπου γένου, ἀρχικὴ ἐστία τοῦ παναρχαίου πολιτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ γυναικὶς μήτηρ πάντων τῶν θρησκευμάτων ὑπῆρξεν ἡ Ἀσία κατὰ πρῶτον λόγον καὶ ἡ Αἴγυπτος κατὰ δεύτερον, τοῦτο τοῖς πᾶσι γνωστὸν καὶ ἀναμφισβήτητόν ἐστιν. Ὅτι δὲ τῶν πολλαπλῶν τούτων ἀγαθῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ φωτὸς μετέδωκεν ἡ πρεσβύτερα Ἀνατολή ἐν τοῖς παναρχαίοις χρόνοις διὰ τῶν τέκνων αὐτῆς καὶ τῇ νεωτέρᾳ ἐδελφῇ Εὐρώπῃ, καὶ τοῦτο οὐδόλως δύναται τις εὐλόγως νὰ ἀπαρνηθῇ σήμερον, ὅτε ἡ ἐπιστήμη τοσαύτας ἐποίησας το προόθους ἐν τῇ γνώσει τῶν ἀνατολικῶν πραγμάτων καὶ ἐν τῇ συγκρίσει αὐτῶν πρὸς τὰ τῆς Εὐρώπης.

Ἡ δὲ ἱστορία διδάσκει ἡμῖν ὅτι σταθμοὶ μὲν ἐν τῇ ὁδῷ καὶ πορεῖα τῆς πνευματικῆς τχύτης μεταναστεύσεως καὶ μεταφυτεύσεως εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπῆρξαν αἱ μεταξὺ τῆς Ἀσιατικῆς παραλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος κείμεναι ἡσοὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, γέφυρα δὲ τῆς ἐκ τούτων εἰς τὴν Εὐρώπην μεταβάσεως καὶ φιλέξενος χώρα τῇ ἀναπτύξεως, ἀναπλάσεως καὶ τελειοποιήσεως τοῦ νηπιώδους Ἀνατολικοῦ πολιτισμοῦ ἀναμφισβητήτως ὑπῆρξεν ἡ Ἑλλάς.

Ἐκ τούτων φαίνυν τῶν ὀλίγων ἀρκούντως ὑποδηλοῦται ὅτι ἀπὸ τῶν παναρχαιότατων χρόνων, τῶν ἀρχῶν τῆς δευτέρας πρὸ Χριστοῦ χιλιετηρίδος ἀπικοὶ ξένοι ὑπὸ διάφορα ὀνόματα ἐξ ἀπωτάτων χωρῶν ἦλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα, πολιτισμοῦ σπέρματα συγκομίζοντες τοῖς βερβάροις κατοίκοις αὐτῆς καὶ διάσποροι Ἀσιατικαὶ φυλαὶ, οἷον Φρύγες Φοίνικες, Λυδοὶ, Κἄρες καὶ Λύκιοι ἐγκατεστήθησαν ἐν ταῖς νήσοις καὶ ταῖς παραλίσαις τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἕως ἔφερρον τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς τέχνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ

εἰς αὐτὰς, ἐκ τῶν ὁποίων βραδύτερον ἐξεδιώχθησαν καὶ ἀπῆλθον πάλιν εἰς τὴν Ἀσίαν.

Τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, λίαν ἄπορον φαίνεται μοι ὅτι δ κ. Köhler πάντα τὰ λοιπὰ φύλα χαίρειν εἰσας, ἀποκλειστικῶς τοῖς Καρσίν ἀπένειμε τοὺς τάφους τῶν Μυκηνηδῶν καὶ τῆς Σπάρτας, ἐπὶ ἀμφιβόλων καὶ ἀντιφατικῶν ἀποδείξεων τὴν ἑαυτοῦ κρίσιν στηρίζας.

Ἀλλὰ τοῦτο ποιήσας ἐπίστευσεν ἄρα γε ἐν συνειδήσει ὅτι οὐδόλως ὥρειλε νὰ ἐρευνήσῃ καὶ πιστοποιήσῃ τίνες οἱ Κἄρες, τίς ἡ τέχνη, τίς ἡ γλῶσσα, καὶ τίνες αἱ σχέσεις αὐτῶν πρὸς τοὺς τέως κατοίκους τῆς Ἑλλάδος; Βεβαίως δύνανται τις νὰ ἀποκριθῇ εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην.

Ἐν τριαύτῃ ὁμῶς περιπτώσει ὑποτίθεται, ὅτι ἡ ὥς γνωστὰ τοῦ ἀναγνώστῃς ὑπέλχθε τὰ περὶ Καρῶν καὶ ἐπομένως πάντα λόγον περιττὸν ἐθεώρησεν, ἡ ὥς ἔβεβαια καὶ δυσεξελεγκτα νομίσας ἀπέφυγε νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν βίβλον τῆς κριτικῆς καὶ ἐκπληρώσῃ κατ'ἡκὸν ἐπιστημονικὸν ὑπὸ τῆς φύσεως τοῦ ζητήματος ἐπιβαλλόμενον. Ὅτι μὲν τὸ πρῶτον στερεῖται πάσης ἀληθείας, ὁμοφώνως ὁμολογοῦσι πάντες οἱ νεώτεροι οἱ συντόμως ἐρευνήσαντες περὶ αὐτῶν καὶ ἀποπειραθέντες νὰ διασαφηνίσωσι τὰ κατ' αὐτοὺς, ὡν δύο μόνον τὴν ὁμολογίαν καὶ μαρτυρίαν ἐπικαλούμενος, παρεμβάλλω ἐνταῦθα, τὴν τοῦ Hoeck, διαρρήδην ἀποφαινομένου «Woher diess Volk urspruenglich Stammt darueber Kann es nur Vermuthungen geben» καὶ τὴν τοῦ περιωύμου ἱστορικοῦ M. Dunker, ὅστις ἐν τῇ ἀρτίως δημοσιευθείσῃ πέμπτῃ ἐκδόσει τοῦ α' τόμου τῆς ἱστορίας τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν ἐξετάζων τὰ περὶ Καρῶν ἐπ'προκαλύπτως ὁμολογεῖ ἐν ὀλίγαις λέξεσι «Abkunft von

Art der Karer vermoegen wir nicht sicher festzustellen obwohl Herodot behauptet.»

Ὅτι δὲ καὶ τῶν ἀρχαίων αἱ περισωθεῖσαι ἡμῖν πληροφορία περὶ τῶν Καρῶν ἐλλιπεῖς, ἀβέβαιοι καὶ ἐν πολλοῖς ἀντιφατικαί εἰσι, τοῦτο κατωτέρω δηλωθήσεται. Ἐν τούτοις παρατηρητέον ἐν παρόδῳ, ὅτι ὁ κ. Köhler πρὸς ἐπιβεβαίωσιν καὶ ὑποστήριξιν τῆς ἐποικήσεως καὶ ἐγκαταστάσεως βαρβάρων Ἀσιατικῶν φύλων ἐν Ἀττικῇ ἐπικχλιῖται, πλὴν τῆς μαρτυρίας τοῦ Στράβωνος πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ταύτης καὶ τὰ ὀνόματα τῶν λόφων καὶ ὄρεων τῆς Ἀττικῆς, ἥτοι τοῦ Λυκαβηττοῦ, τοῦ Ὑμηττοῦ, τοῦ Βριλησσοῦ καὶ τοῦ Ἀρδηττοῦ, ἀναποδείκτως διατεινόμενος, ὅτι ταῦτα βαρβαρικὰ ὄντα δὲν δυνανται νὰ ἐξηγηθῶσι δῆθεν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὅσον μάλιστα συμφωνοῦσι πρὸς πολυάριθμα τοπικὰ ὀνόματα ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ ἰδίως ἐν τῇ Καρίᾳ ἀπεντῶντα κατὰ τινὰ μαρτυρίαν τοῦ Κσιπέрту, ὃν ὁ κ. καὶ μόνον ἀναφέρει περὶ τοῦ Ὑμηττοῦ, λέγων ὅτι ἐν Καρίᾳ ὑπῆρχε πόλις κοινότης ἡ φυλὴ τις καλουμένη Ὑμήττιοι.

Μὴ δυνάμενος νὰ πείσω ἑμαυτὸν περὶ τῆς ἀληθείας καὶ ὀρθότητος τῆς ἀποφάνσεως ταύτης τοῦ σοφοῦ ἀρχαιολόγου, ὅστις δι' ἐνὸς καὶ μόνου τυχαίου παραδείγματος τοῦ Hymettier πειρᾶται ν' ἀποδείξῃ ὡς βαρβαρικὰ τὰ Ἀττικὰ ὀνόματα, ἀκλόνητος ἐμμένω ἐν τῇ πεποιθήσει μου ὅτι ταῦτα κατὰ τε τὴν ρίζαν καὶ οὐσίαν Ἑλληνικά εἰσι καὶ οὐχὶ βαρβαρικὰ Καρικά. Πρῶτον μὲν γὰρ ἡ λέξις Λυκαβηττός ἐδόθη τῷ ἀπέναντι τῶν Ἀθηναίων κειμένῳ λόφῳ διὰ τὴν πληθὺν τῶν ἐν αὐτῷ διακτινόμενων λύκων ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ λεξικογράφου Πευχίου «Λυκαβηττός διὰ τὸ λύκοις πληθύειν εἴρηται

οὐτως τὴν ἑρμηνείαν καὶ σημασίαν ταύτην τῆς λέξεως ἀπεδέξατο καὶ τῶν νεωτέρων τις ὁ J. Fabre d'Envieu ἐν τῇ «nOomatologie de la géographie grecque» ἐνθα λέγει Lycabettus (ὁ Λυκαβηττός=le vallon du-loup, λύκος, βήσσοις vallon; βησσόεις=rempli de vallons). Ὁρθότερα δὲ τῆς ἑρμηνείας ταύτης φαίνεται μοι ἡ ὑπὸ τοῦ Welcker προτεινομένη ἐτυμολογία τῆς λέξεως ἐκ τοῦ λύκ η καὶ β α ί ν ω Λυκαβηττός, ἐνθα παρετήρουν οἱ ἀρχαῖοι τὸ φῶς ἢ τὸν χρόνον τῶν τροπῶν τοῦ ἡλίου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ γνώμη αὕτη εἰσίδεται καὶ ἐπὶ τῆς κρίσεως ἄλλων ἐγκρίτων ἀνδρῶν, χάριν τοῦ Koehler παρατίθημι ὁλόκληρον τὴν περικοπὴν τοῦ ἀνδρὸς κατὰ λέξιν. «Die grundbedeutung lux... ist in λευκός; weiss, neben λυχνός, Λύκαιθος (C. J. n 2448) wie κύναιθος, Λύκαιθα (Steph. B.), λυκαῖθαι, Arkadisch Bekk. Anecd. p. 1095, für λυκαῖθαι (Lobeck. Phryn. p. 610. Lichtgaenger, Jahr Lauf des Lichts Müller Dor. 1, 304, Macrob. Sat 1, 17 ὁ ἀπὸ τοῦ λύκου d. l. ἡλίου βαινόμενος καὶ μετρούμενος, so voss Lbb. S. 408, wie κορύθαις der im Helm Schreitende Dæderlein Lat. Syr on. th. 2), und in Λυκαβηττός, Lycabessos, Jahresberg in Athen, eine hohe Kahle, isolirte Felsenacke gerade im Osten der Altstadt, an der das Licht oder die Zeit der Sonnenwende (τροπαὶ ἡελίου) damit der herbstlichen das Jahr begann beobachtet wurde wie es späeter von Phaeinos und Meton auf dem selben Punkte genauer

geschah.» Ταῦτα δὲ ἐπιδοκιμάζων καὶ ὁ G. Curtius παραπέμπει τὸν ἀναγνώστην νὰ φωτισθῇ. «Ueber den Stamm lux (λυκόφως, λυκάδας, Λυκαβηττός) vgl. Welcker griech. Götterlehre», ἐπιπροσθέτων καὶ τὰδε «Die specifische Bedeutung Scheint die des Schimmers zu sein, von wo wir auch wohl zu λύγη Daemmerung gelangen, das an lat. lux, lu-scu-s (f. luc-scu-s) blödaugig einäugig erinnert.»

Ἡ δὲ λέξις τοῦ ἀπέναντι πῶν Ἀθηνῶν καθήκοντος ὄρους Ὑμηττός καὶ Ὑμηττός παράγεται ἐκ τοῦ ὕω, ὕμα καὶ σημαίνει ὄρος βροχῆς, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ προμνημονευθεὶς Γάλλος Fabre d'Envieu «On l'appelait montagne de la pluie (ὕμα, ondée; ὕω) Il y avait une statue et un autel de Ζεύς Ὀμβρίου». Καὶ πράγματι τοιοῦτόν ἐστι τὸ ὄρος κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Θεοφράστου «Ἐπὶ πλειάδι θυομένη, εἴαν λάμψῃ κατὰ Πάρνηθα καὶ Βριλλητὸν καὶ Ὑμηττὸν, εἴαν μὲν ἀπαντακαταλήψῃ, μέγαν χειμῶνα σημαίνει, εἴαν δὲ τὰ δύο, ἐλάττω, εἴαν δὲ Πάρνηθα μόνον, εὐδαιμόνιον», ἅπερ ἀποδεχόμενος καὶ ὁ (S. III) Ληξ μεθερμηνεύει. Καὶ νῦν δὲ παρατηρεῖται, ὅτι, ὅταν νέφη ἐπακρεμασθῶσιν ἐπὶ τοῦ Ὑμηττοῦ, ἐπικεῖται βροχή. Τούτοις δὲ σύμφωνα ἱστορεῖ καὶ Παυσανίας α' Βν Ὑμηττῷ δὲ ἄγαλμά ἐστιν Ὑμηττίου Διὸς· βῶμοι δὲ καὶ Ὀμβρίου Διὸς καὶ Ἀπόλλωνος εἰς Προσοφίου.

Ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ λέξις Βριλησσός παράγεται ἐκ τοῦ Βρι, Βριάω καὶ λᾱς λᾱας συντίθεται κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ d'Envieu «Brilessus (Βριλησσός ou la montagne très rocheuse, Βρι, très fort, particule inseparable;

Βριάω, je rends robuste, je multiplie ; λᾱς et λᾱας
pierre, rocher) nommé aujourd' hui Turco vouni. »

Τοιαύτη μὲν ἡ φύσις καὶ σημασία τῶν ὀνομάτων τούτων.

Ἐὰν δὲ κατὰ τὴν δοξασίαν τοῦ κ. Köhler καὶ Kiepert
παραδεχθῶμεν ὅτι πάντα τὰ κύρια ὀνόματα, τὰ καταλή-
γοντα εἰς σ σ ὁ ς καὶ τ τ ὁ ς εἰσὶ Καρικὰ καὶ βαρβαρικὰ,
τότε κατ'ἀνάγκην ὀφείλομεν νὰ ἀποδεχθῶμεν ὡς τοιαῦτα
καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ποταμῶν, ὀρίων καὶ δήμων, Ἰλισσὸς,
Κηφισσὸς τῆς Φωκίδος καὶ Κηφισσὸς τῆς Ἀττικῆς, Παρ-
νασσὸς, Γαργηττὸς, Σφηττὸς, Κολυττὸς, Κηττὸς, Συ-
παληττὸς καὶ ἄλλα, καὶ οὕτω νὰ πληρώσωμεν τὴν Ἀτ-
τικὴν Καρικῶν καὶ βαρβαρικῶν ὀνομάτων οὐ μόνον τοπι-
κῶν ἀλλὰ καὶ δημοτικῶν, πάντοτε μεταγενεστέρων τῆς
Καρικῆς ἐποχῆς, ὥπερ ἀτοπώτατον ἂν εἴη.

Πρὸς δὲ τούτοις ἂν θελήσωμεν νὰ ὑποβάλωμεν εἰς τὸν
Καρικὸν καὶ βαρβαρικὸν τοῦτον κχνόνα κατὰ τὴν ἀξίωσιν
τοῦ κ. Köhler καὶ εἰσήγησιν τοῦ κ. Kiepert πάντα τὰ
εἰς σ σ ὁ ς καὶ τ τ ὁ ς καταλήγοντα κύρια ὀνόματα, τότε
ἀναμφισβητήτως πολυάριθμα εὐρίσκομεν τοιῦτα ἐνθὺς τε
καὶ ἐκθὺς τῆς Ἑλλάδος ἀπαντῶντα, ὧν ὀλίγα μόνον πρὸς
πιστοποίησιν τῶν λεγομένων ἀρκοῦμαι νὰ ἐπισυνάψω ἐν-
ταῦθα, τὰ ἀκόλουθα· Ὑηττὸς (κώμη τῆς Βοιωτίας), Τευ-
μησσὸς (ὄρος Βοιωτίας), Μυκαλησσὸς (πόλις Βοιωτίας),
Λυρνησσὸς (πόλις Τρωϊκῆ), Μερμησσὸς ὡσαύτως, Μυρμισσὸς
(πόλις περὶ Δάμψακον), Τυλισσὸς (ὄρος Ἰτχλίας), Ὀδησ-
σὸς (πόλις τοῦ Πόντου), Καβησσὸς (πόλις Θρακικῆ), Ναῖσ-
σὸς (πόλις Θράκης), Ὀρδησσὸς (πόλις Δακίας), Σαλμυ-
δησσὸς (κόλπος τοῦ Πόντου), Βελισσὸς (πόλις Χίου Αἰο-
λικῆ), Λισσὸς (πόλις Ἰλλυρίας), Ἀγητσὸς (πόλις Θρά-
κης), Ταρτησσὸς (πόλις Ἰβηρίας), Ταφιασσὸς (λόφος ἐν

Λοκρίδι), γῆν ἐρῶ Καριζῶν κατὰ Koehler καὶ Kiepert ἐν μέσαις Ἀθήναις πρὸ τοῦ Ἀττικοῦ Ὑμηττοῦ καὶ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Δυκαβηττοῦ !

Κατὰ ταῦτα τοίνυν περιερχόμεθα εἰς τὸ ἄτοπον συμπέρασμα, ὅτι Κάρες οὐ μόνον εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀπώκησαν καὶ κατέλιπον ἡμῖν περὶ τῶν Ἀθηναίων μνημεῖα τῆς ἀποικίσεως αὐτῶν τέσσαρα λόφων καὶ ὀρέων ὀνόματα, πολλὰ ποταμῶν καὶ πλείονα δήμων τῆς Ἀττικῆς εἰς τ τ ὅ ς καὶ σ σ ὅ ς λήγοντα, ἀλλὰ Κάρες ἐν Βοιωτίᾳ, Κάρες ἐν Φωκίᾳ, Κάρες ἐν Λοκρίδι, Κάρες ἐν Θράκῃ, Κάρες ἐν Τροίᾳ, Κάρες ἐν Ἰόντῳ, Κάρες ἐν Ἑλλησπόντῳ, Κάρες ἐν Δακίᾳ, Κάρες ἐν Ἰταλίᾳ, Κάρες ἐν Ἰλλυρίᾳ, Κάρες ἐν Ἰβηρίᾳ καὶ πανταχοῦ παρίστανται ἡμῖν ἐγκαταστῆθέντες καὶ θόντες τὰ εἰς σ σ ὅ ς καὶ τ τ ὅ ς ὀνόματα αὐτῶν, εἰς λόφους, ὄρη, ποταμούς, κόλπους, κώμας, πόλεις καὶ δήμους !

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων, νομίζω, ἱκανῶς ἀποδείκνυται ὅτι τὸ τεκμήριον τοῦτο τοῦ κ. Koehler περὶ τῆς εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀποικίσεως καὶ ἐγκαταστάσεως τῶν Καρῶν ἀσθενέστατον καὶ ἀνυπόστατον ἐστὶ πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ πράγματος, καὶ ταῦτα λέγω οὐχ ὅπως ἐντελῶς ἀπαρνηθῶ τὴν προβαλλομένην εἰσολάν, ἀλλ' ἐν' ἀποτρίψω τὸν ἀλόγως προστριβόμενον βερβαρισμὸν τῷ κλασικῷ Δυκαβηττῷ καὶ Ὑμηττῷ, τῶν ὁποίων εἰ ὄντως Καρικὰ ἦσαν τὰ ὀνόματα, ἀδύνατον ἦν ν' ἀνεχθῇ ἡ κλασικὴ ἀρχαιότης καὶ ἡ Ἀθηναϊκὴ παντοφία καὶ λεπτότης ἐπὶ τοσοῦτους αἰῶνας βαρβαρικῶς ἀντηχοῦντα εἰς τὰ ὦτα τῶν Ἑλλήνων ἐν μέαις Ἀθήναις, εἴτινες ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Τρωϊκῶν καὶ τοῦ Ομήρου τοσοῦτον ἐμίσουν καὶ ἀπεστρέφοντο τοὺς Κάρας, ὥστε τὸ ὄνομα αὐτῶν κατέστη παροιμιῶδες παρὰ πᾶσιν τοῖς Ἑλλησιν, ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἐν Καρὸς αἴσῃ» ἀέν Κα-

ρὸς μοίρα» αὖν Καρὶ κίνδυνον» ἀπρὸς Κᾶρα καρ-
ζειν» αθύραζε Κᾶρα» καὶ τὰ λοιπά.

Μετὰ δὲ τὸ προανάκρουσμα τοῦτο περὶ τῆς τῶν Καρῶν
ποιότητος ἀνάγκη νὰ ρηθῶσιν ὀλίγα περὶ αὐτῶν κατὰ τὰς
περισωθείσας ἡμῖν πληροφορίας τῶν ἀρχαίων, τῶν ὁποίων
ὁ πατὴρ τῆς Γεωγραφίας Στράβων καὶ ὁ Ἀθηναῖος ἱστο-
ροῦσιν, ὅτι Φίλιππος τις Θεαγγελεὺς ἐκ Καρίας καταγόμε-
νος ἰδίᾳ περὶ Καρῶν καὶ Λελέγων ἔγραψε σύγγραμμα.
Ἄλλ' ἐπειδὴ τοῦτο δυστυχῶς ἀπωλίσθη καὶ ἀπεστέρησεν
ἡμᾶς τῶν πρὸς ὀρθὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν ἀπαιτουμένων εἰδή-
σεων, ἀναγκαζόμεθα νὰ καταφύγωμεν εἰς τὰς σποραδικὰς
τῶν ἐν παρόδῳ καὶ ἀκροθιγῶς ἀπτομένων τῆς ἱστορίας
αὐτῶν ἀρχαίων. Ὅτι δὲ οὗτοι διαφωνοῦσιν ἐν τῇ χαρα-
κτηρισμῷ τῶν Καρῶν γίνεται δῆλον ἐκ τῶν ἐπομένων.

Ὁ μὲν γὰρ Ὅμηρος μόνον τοὺς Κᾶρας, ὧν πρῶτος
μνείαν ποιεῖται, βαρβαροφώνους καλεῖ «Νάστης αὖ Κα-
ρῶν ἠγήσατο βαρβαροφάνων» ἥτοι ἄγριοφώνους, διότι τὰ
μὲν ἄρσενικὰ θηλυκῶς ἔλεγον, τὰ δὲ θηλυκὰ ἄρσενικῶς,
καὶ διακρίνει αὐτοὺς τῶν Λελέγων κατὰ τὴν μαρτυρίαν
τοῦ Στράβωνος. Ὁ δὲ Θουκυδίδης ληστὰς ὀνομάζει αὐ-
τοὺς, οἵτινες τὰς πλείστας τῶν νήσων καταλαβόντες ἐξε-
διώχθησαν ὑπὸ τοῦ Μίνως. Ὁ δὲ πατὴρ τῆς Ἱστορίας
λέγει ὅτι οἱ Κᾶρες, Λελέγες ὀνομαζόμενοι, εἶχον τὰς νή-
σους καὶ ὡς ναῦται χρησιμεύοντες τῇ Μίνῳ ἦσαν λογιμώ-
τατοι πάντων ἀνθρώπων «Τὸ Καρικὸν ἦν ἔθνος λογιμώ-
τατον τῶν ἐθνέων ἀπάντων κατὰ τοῦτον ἅμα τὸν χρόνον
μακρῷ μάλιστα».

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων καταφαίνεται ἡ διαφωνία τῶν
δύο ἐγκρίτων τῆς ἀρχαιότητος ἱστορικῶν, τοῦ Ἡροδότου
καὶ τοῦ Θουκυδίδου, τοῦ μὲν ὡς ληστὰς καὶ ὑπὸ τοῦ

Μίνω ἐκδιωχθέντας τοὺς Κᾶρας, τοῦ δὲ ὡς λογιμωτά-
τους καὶ ὑπὸ τῶν Ἰώνων καὶ Δωριέων ἐκβληθέντας αὐ-
τοὺς παριατῶντος. Ἐν τοιαύτῃ δὲ διαφωνίᾳ περιπτώσει,
ποτέρῳ πιστευτέον, τῷ πρώτῳ ἢ τῷ δευτέρῳ, εὐλόγως
δύναται τις νὰ ἐρωτήσῃ. Ἐπειδὴ δὲ ἀμφότεροι ὁμολογοῦ-
σιν ὅτι ὅσα περὶ Καρῶν ἐν παρόδῳ μνημονεύουσιν ἐξ ἀ-
κοῆς ἴσασι καὶ οὐχὶ ἐκ θετικῆς τιος πηγῆς παραλαβόντες
«Ὅσον καὶ ἐγὼ δυνατός εἰμι μακρότατον ἐξικέσθαι ἀκοῇ»
λέγει ὁ τῆς Ἱστορίας πατήρ, ἀνάγκη ν' ἀναδράμωμεν εἰς
τοὺς μεταγενεστέρους αὐτῶν, ὧν ἐπιστημότεροί εἰσιν ἐν
τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ὁ Στράβων καὶ Πausανίας.

Παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς γεωγραφίας, καί περ πολὺ με-
ταγενεστέρου τῶν δύο ἱστορικῶν, εὐλόγως ἀνέμενέ τις θε-
τικώτερα καὶ ὀριστικώτερα πρὸς χαρακτηρισμὸν τῶν Κα-
ρῶν, καθ' ὅσον εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ «Καρικὰ» Φιλίπ-
που τοῦ Θεαγγελέως κατὰ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ. Ἀλλὰ
καὶ οὗτος ἐνιαχοῦ μὲν τοὺς Κᾶρας ταυτίζων τοῖς Λέλεξιν,
ἐνιαχοῦ δὲ καὶ διακρίνων, διαρρήδην βαρβάρους ἀποκαλεῖ
αὐτοὺς «Ὅτι μὲν βάρβαροι ἦσαν οὗτοι καὶ αὐτὸ τὸ κοι-
νωνῆσαι τοῖς Καρσί νομίζοιτ' ἂν σημεῖον». Καὶ τελευ-
ταῖον ἀπολήγει εἰς τὸ ἀκόλουθον συμπέρασμα «πολλῶν
δὲ λόγων εἰρημένων περὶ Καρῶν ὁ μάλιστα ὁμολογοῦμε-
νός ἐστιν, ὅτι οἱ Κᾶρες ὑπὸ Μίνῳ ἐτάττοντο, τότε Λέλε-
γες καλούμενοι, καὶ τὰς νήσους ὥκουν.» Ἐν τούτοις πα-
ρατηρῶν ὅτι ὁ Στράβων βαρβάρους ἀποκαλῶν τοὺς Κᾶρας
διαφωνεῖ πρὸς τὸν Ἡρόδοτον, ὑπολαμβάνοντα αὐτοὺς λο-
γιμωτάτους πάντων τῶν ἀνθρώπων καὶ διατεινόμενος ὅτι
ὑπὸ Μίνῳ ἐτάττοντο, διαφωνεῖ πρὸς τὸν Θουκιδίδην, λέ-
γοντα ὅτι ὁ Μίνως ἐξήλασεν αὐτοὺς τῶν νήσων.

Ὁ δὲ Πausανίας οὐδὲν θετικὸν γινώσκων περὶ Καρῶν

καὶ Λελέγων θεωρεῖ μοῖραν τοῦ Καρικοῦ φύλου τοὺς Λέ-
λεγας καὶ κατὰ τὸν μῦθον τοὺς μὲν Κᾶρας ἐκ τοῦ Καρὸς υἱοῦ
τοῦ Φορωνέως κατὰ τὴν μυθολογίαν, τοὺς δὲ Λέλεγας ἐκ
Λέλεγος τοῦ Αἰγυπτίου, ὅπερ ἀπίστευτον φαίνεται, καθ'
ὅσον ὑπολαμβάνει κατὰ δώδεκα γενεὰς νεώτερους τῶν
Καρῶν τοῦ Λέλεγος ἀδωδεκάτη δὲ ὕστερον μετὰ Κᾶρα τὸν
Φορωνέως γενεᾷ λέγουσιν οἱ Μεγαρεῖς Λέλεγα ἀφικόμε-
νον ἐξ Αἰγύπτου βασιλεῦσαι καὶ τοὺς ἀνθρώπους κληθῆναι
Λέλεγας ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, ὅπερ ἀντιφάσκει πρὸς τὴν
γνώμην τοῦ Ἡροδότου καὶ Στράβωνος, διατεινομένων ὅτι
οἱ Κᾶρες πρότερον Λέλεγες ἐκαλοῦντο.

Ἐκ τῆς ἀσφαλείας καὶ ἀντιφάσεως ταύτης τῶν ἀρχαίων
οὐδὲν ἄλλο δύναται τις γὰρ ἐξαγάγῃ εἰμὴ ὅτι οἱ Κᾶρες
ἦσαν βέρβαροι Ἀσιανοὶ λητταὶ καὶ πολεμισταί, πλάνη-
τες καὶ μισθοφόροι, ὅτι διέφερον τῶν Λελέγων, συγγενῶν
τοῖς Πελασγοῖς καὶ ὅτι ἡ γλῶσσα αὐτῶν ἀρχικῶς μὲν βέρ-
βαρος ἦν, ἀκολουθῶς δὲ διὰ τῆς μετὰ τῶν κατοίκων τῶν
νῆσων ἐπαφῆς καὶ ἐπιμιξίας μετὰ τῶν ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ
ἐλληνικῶν ἀποικιῶν προσέλαβε πολλὰς ἐλληνικὰς λέξεις
κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Στράβωνος. Οὐδέ γε ὅτι τρυ-
φάτῃ ἡ γλῶσσα τῶν Καρῶν οὐ γὰρ ἐστίν, ἀλλὰ καὶ
πλεῖστα ἐλληνικὰ ἔχει καταμεμιγμένα, ὥς φησι Φίλιππος
ὁ τὰ Καρικὰ γράψας καὶ κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ
Zablonski, ὅστις συνήθροισε τὰ γλωσσικὰ λείψανα τῶν
Καρῶν.

Περὶ δὲ τῆς τέχνης τῶν Καρῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ κ.
Koehler ἀπονέμει τὰ ἐν τοῖς τάφοις τῶν Μυκηνηῶν καὶ
τῆς Σπάρτης εὑρεθέντα κειμήλια, οὐδὲν ἄλλο γινώσκουσιν
οἱ ἀρχαῖοι, εἰμὴ ὅτι οἱ Κᾶρες ἐξέσπον τοὺς λάφους τῶν
κρανῶν, τὰ παράτημα τῶν ἐστίδων καὶ τὰ ἄχνημα (λαβὴς)

καὶ οἱ Ἕλληνες παρέλαβον αὐτὰ παρὰ τῶν Καρῶν κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἡροδότου καὶ Στράβωνος, ὧν ὁ μὲν πρῶτος λέγει «Καὶ σφι τριζὰ ἐξευρήματα ἐγένετο, τοῖσι οἱ Ἕλληνες ἐχρήσαντο· καὶ γὰρ ἐπὶ τὰ κρᾶνα λόφους ἐπιδέεσθαι, Καρές εἰσιν οἱ καταδέξαντες καὶ ἐπὶ τὰς ἀσπίδας τὰ σημήϊα ποιεῖσθαι καὶ ὄχανα ἀσπίσιν αὐτοῖ εἰσιν οἱ ποιησάμενοι πρῶτοι», ὁ δὲ Στράβων ὡς λεγόμενα ἀναφέρει ταῦτα αὐτοῦ δὲ περὶ τὰ στρατιωτικὰ ζήλου τά τε ὄχανα ποιοῦνται τεκμήρια καὶ τὰ ἐπίσημα καὶ τοὺς λόφους· ἅπαντα γὰρ λέγεται Καρικὰ.»

Ταῦτα μὲν ἐν γένει περὶ τῆς καταγωγῆς, ἐθνικότητος, γλώσσης καὶ τέχνης τῶν Καρῶν. Νῦν δὲ ὑπολείπεται νὰ ἐξετασθῇ τὸ περὶ τῆς ἐποικίσεως, ἐγκαταστάσεως, ἐποχῆς, ἐπιδράσεως αὐτῶν ἐπὶ τῶν κατοίκων τῶν νήσων καὶ παραλίων τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ ἐξελάσεως εἰς τὴν Ἀσίαν ζήτημα, ὅπερ καὶ τὸ σπουδαιότατόν ἐστιν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ὑποθέσει πρὸς ἐξακρῖωσιν τῆς ζητουμένης ἁληθείας.

Ἀποχρώντως ἀποδείξτε προηγουμένως, ὅτι τὸ περὶ τῆς εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐποικίσεως τῶν Καρῶν τεκμήριον τοῦ κ. Koehler «Dass in Attika fremde den Kleinasiatischen Voelkerschaften verwandte Elemente ansaessig gewesen sind, beweisen die Namen der Berge Brilettos, Lykabettos, Ardettos und Hymettos, die aus dem griechischen nicht erklart werden koennen und in den eigenthumlichen Suffixen mit Zahlreichen Ortsnamen übereinstimmen, welche in Kleinsiaen und besonders in Karien verbreitet waren» διὰ τῶν κυρίων ὁ-

νομάτων ἀσθενέστατον καὶ ἀνυπόστατόν ἐστιν, ἐνταῦθα
 θορίλω νὰ ἐρευνήσω τὰς λοιπὰς ἀποδείξεις καὶ μαρτυ-
 ρίας τῶν ἀρχαίων περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος. Ὅτι μὲν
 ἐν τοῖς παναρχαίοις χρόνοις ἀπώκησαν ἐν ταῖς νήσοις
 Ἀσιατικὰ ἔθνη καὶ ἰδίᾳ Κᾶρες καὶ Φοίνικες, περὶ τούτου
 μαρτυροῦσιν οἱ δύο ἱστορικοὶ Ἡρόδοτος καὶ Θουκυδίδης,
 ὧν ὁ μὲν πρῶτος λέγει «Κᾶρες μὲν τὸ παλαιὸν
 ἐόντες Μίνω τε κατήκοοι καὶ καλεόμενοι Λέλεγες εἶχον τὰς
 νήσους φόρον μὲν οὐδένα ὑποτελέοντες, Οἱ δὲ ὅπως
 Μίνως δέοιτο, ἐπλήρουν οἱ τὰς νέας», ὁ δὲ Θουκυδίδης
 βεβαιοῖ μὲν τὸ γεγονός τῆς ἐποικίσεως τῶν Καρῶν, ἐπι-
 προσθετεῖ ὁμῶς ἐναντίον τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἡροδότου, ὅτι
 ὁ Μίνως ἐξ ἡ λ α σ ε ν α ὑ τ ο ῦ ς ἐκ τῶν νήσων «Μίνως
 γὰρ παλαιάτατος ὢν ἀκοῇ ἴσμεν. . . , καὶ τῶν Κυκλάδων
 νήσων ἤρξέ τε καὶ οἰκιστὴς πρῶτος τῶν πλείστων ἐγένετο,
 Κᾶρας ἐξ ἐ λ ἄ σ α ς καὶ τοὺς ἐαυτοῦ παῖδας ἡγεμόνας
 ἐγκαταστήσας. Καὶ οὐχ ἦτσον λησταὶ ἦσαν οἱ νησιῶται,
 Κᾶρες τε ὄντες καὶ Φοίνικες· οὗτοι γὰρ τὰς πλείστας τῶν
 νήσων ὠκουον».

Περὶ δὲ τῆς ἐποικίσεως τῆς Ἀττικῆς καὶ Ἀργολίδος
 οὐδεὶς λόγος γίνεται παρὰ τοῖς ἱστορικοῖς, ἡ σιωπὴ τῶν
 ὁποίων, εἰς θέσιν ὄντων νὰ γινώσκωσι καλῶς τὰ κατὰ
 τὴν Ἀττικὴν καὶ Ἀργολίδα, ἱκανὰς παρέχει ὑπονοίας περὶ
 τῆς ἀληθείας τῶν μεταγενεστέρων μαρτυριῶν, τῶν ὁ-
 ποίων ἐπισημοτέρα ἐστὶν ἡ τοῦ Στράβωνος, ὅστις ἱστορεῖ
 κατὰ μὲν τὸν Ἀριστοτέλην ὅτι οἱ Κᾶρες κατεσχον ποτὲ
 τὴν Ἐπίδαυρον καὶ Ἑρμιόνα «Ἐπίδαυρος δ' ἐκαλεῖτο Ἐ-
 πίταυρος» φησὶ δὲ Ἀριστοτέλης κατασχεῖν αὐτὴν Κᾶρας,
 ὥτπερ καὶ Ἑρμιόνα, κατὰ δὲ τὸν Φιλόχορον, ὅτι ἡ Ἀτ-
 τικὴ ἐπορθεῖτο ποτε ἐκ θαλάσσης μὲν ὑπὸ Καρῶν, ἐκ γῆς
 δὲ ὑπὸ Βοιωτῶν «Τοσαῦτ' οὖν ἀπόχρη προσθεῖσιν ὅτι φη-
 σὶ Φλόχορος πορθουμένης τῆς χώρας ἐκ θαλάττης μὲν ὑ-
 πὸ Καρῶν, ἐκ γῆς δὲ ὑπὸ Βοιωτῶν, Κέκροπα πρῶτον εἰς
 δώδεκα πόλεις συνοικίσαι τὸ πλῆθος». Ἐκ τῶν χωρίων
 ὁμῶς τούτων οὐδόλως ἐξάγεται, ὅτι ἡ Ἀττικὴ καὶ ἡ Ἀρ-

γολίς κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Καρῶν, ἀλλὰ μόνον ἡ Ἐπί-
 δαυρος καὶ ἡ Ἑρμιῶν, οὐδ' ἐκ μόνῃς τῆς πολιορκίης τῆς
 Ἀττικῆς ἐπεταὶ ἡ κατάληψις αὐτῆς ὑπὸ τῶν Καρῶν καὶ
 Βοιωτῶν πρὸ τῆς 16ης ἐκατονταετηρίδος π. Χ., ἥτοι πρὸ
 τοῦ Κέρκροπος. Ἀπλῶς δὲ εἰκάζεται τῶν Καρῶν ἐγκατά-
 στασις ἐν τῇ Ἀττικῇ πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ Ἡροδότου ἐν
 παρόδῳ μνημονεύοντος, ὅτι εἰ συγγενεῖς Ἰσαγόρου τοῦ υἱοῦ
 τοῦ Τισάνδρου ἔθουον Διτ' Καρίῳ «Καὶ Ἰσαγόρης ὁ Τισάν-
 δρου οἰκίης μὲν ἐὼν δοκίμου, ἀτὰρ τὰ ἐνέκαθεν οὐκ ἔχω
 φράσαι, θύουσι δὲ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ Διτ' Καρίῳ», δεύ-
 τeron δὲ ἐκ τοῦ Πausανίου, ἀναγράφοντος ὅτι ἡ ἀκρόπολις
 τῶν Μεγάρων ἐκαλεῖτο Καρία ἀπὸ Καρὸς τοῦ Φορωνέως.
 «Μετὰ δὲ τοῦ Διὸς τὸ τέμενος ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀνελ-
 θούσι καλουμένην ἀπὸ Καρὸς τοῦ Φορωνέως καὶ ἐς ἡμᾶς
 ἔτι Καρίαν» καὶ τρίτον ἐκ τοῦ Στεφάνου Βυζαντίου ταύ-
 ται ἱστοροῦντος «Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ ἡ Μεγάρων ἀκρόπολις
 Καρία ἀπὸ Καρὸς τοῦ Φορωνέως».

Πόσον δὲ ἀσφαλὲς συμπέρασμα δύναται τις νὰ ἐξαγά-
 γῃ ἐκ τῶν μεμονωμένων λέξεων τοῦ Ἡροδότου «Διτ' Κα-
 ρίῳ» καὶ τοῦ Πausανίου «Καρία» περὶ τῆς ἐποικίσεως
 καὶ ἐγκαταστάσεως τῶν Καρῶν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀττικῇ καὶ
 Ἀργολίδι, ὅπερ οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων διαρρήδην ἀναφέρει,
 μένει μοι ἐντελῶς ἀκατάληπτον, πολὺ ἀμφιβάλλοντι περὶ
 τῆς ἀληθείας τοῦ πράγματος· καὶ δικαίως· διότι ἐν ᾧ περὶ
 τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν Καρῶν ἐν ταῖς νήσοις ὁμοφώνως
 καὶ διαρρήδην ὁμολογοῦσι καὶ Θουκυδίδης καὶ Ἡρόδοτος
 καὶ Διόδωρος καὶ Στράβων καὶ Πausανίας καὶ ἄλλοι, πε-
 ρὶ τῆς παρκειμένης αὐταῖς παραλίης τῆς Ἀττικῆς καὶ
 Ἀργολίδος ἐλλείπουσιν ἡμῖν τοιαῦται ῥηταὶ πληροφορίαι
 καὶ μαρτυρίαι, καὶ ἡ σιωπὴ αὕτη τῶν αὐτῶν συγγραφέων
 ἐπαυξάνει τὴν δυσπιστίαν ἡμῶν.

Οὕτω δὲ καὶ τοῦ δευτέρου τεκμηρίου, ὥς τοῦ πρώτου
 διὰ τῶν εἰς σὸς καὶ τὸς κυρίων ὀνομάτων, περὶ τῆς ἐγ-
 καταστάσεως τῶν Καρῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ Ἀργολίδι
 ἱστορικῶς ἀμφιβάλλου καὶ ὑπόπτου ἐξελεγχόμενον, κλονί-

Ζεταί το ἔδαφος, ἰφ' οὗ ὁ κ. Köhler καὶ οἱ ὁμοδοξοῦντες αὐτῷ ιδρύσαντο τὸ Καρινὸν οἰκοδόμημα, καὶ ὡς τοιοῦτον δεῖται ἰσχυροτέρων στηριγμάτων πρὸς διατήρησιν αὐτοῦ.

Τούτου δὲ τεθέντος, μένει στερεὸν καὶ ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένον τὸ τῶν νήσων οἰκοδόμημα, ἃς ποτε Κᾶρες καὶ Φοίνικες κατέσχον κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Θουκυδίδου καὶ τὰ πρῶτα τοῦ ἀνατολικοῦ πολιτισμοῦ σπέρματα ἐκόμισαν τοῖς τέως κατοικοῖς αὐτῶν. Ἀλλὰ κατὰ ποίαν ἐποχὴν ἐγένετο ἡ ἐποικίησις αὕτη τῶν νήσων ὑπὸ τῶν ξένων, περὶ τούτου καὶ αὐτοὶ εἰ νεώτεροι διαφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους· διότι ὁ μὲν Köhler διισχυρίζεται, ὅτι οἱ Κᾶρες κατώκησαν τὰς νήσους κατὰ τὴν 12. ἑκατονταετηρίδα π.Χ. «Bekanntlich wurden diese erst spaet hellenisirten Inseln urspruenglich von einem aus Asien eingewanderten Stamme, den Karern, bevoelkert. Diess geschah ungefaehr gegen das 12 Jarhun dert v. ch. Unter ihrem mythischen Koenig Minos gewannen diese Karer nicht nur die Secherrschaft ueber den ganzen Archipelagos, sondern gruendeten auch an den Kustenstrichen von Hellas Zahlreiche Colonien.» Ἐνταῦθα παρατηρῶ πρῶτον μὲν ὅτι ἡ τῆς ἐποικίσεως ἐποχὴ πολὺ προγενεστέρη ἐστὶ καὶ μάλιστα κατὰ τρεῖς περίπου ἑκατονταετηρίδας ἤτοι κατὰ τὴν 15. ἑκατονταετηρίδα· δεύτερον δὲ ὅτι οὐ μόνον οἱ Κᾶρες, ἀλλὰ καὶ οἱ Φοίνικες ἀπέκνησαν, καὶ τρίτον ὅτι αἱ νῆσοι εἶχον κατοίκους καὶ οὐχὶ ἐντελῶς ἔρημοι πρέπει νὰ θεωρηθῶσι· διότι ὁ Μίνως ἀκμάσας κατὰ τὴν 15. ἑκατονταετηρίδα εὗρε τοὺς Κᾶρας ἐν ταῖς νήσοις κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Θουκυδίδου καὶ ἐξήλασεν αὐτοὺς ἐκ τῶν νήσων. Ὁ δὲ Fligier φαίνεται μοι ὀρθότερον ἐρίζων τὴν ἐποχὴν τῶν ξένων τῶν κατὰ τὴν 15. ἑκατονταετηρίδα «Dass ein in der Keramik, in der Metallurgie im Handel schon hochentwickeltes urvolk in der

Richtung von nordost nach Suedwest die Inseln und die Kuesten der Aegaeischen Meeres um die Mitte des Zweiten Jahr tausends v. ch. zur Zeit der Hyksos in Aegypten occu- pirt hat». “ὅτι δὲ καὶ οἱ Φοίνικες εἶχον ἀποικίας ἐν ταῖς νήσοις, τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ Θουκυδίδης δι- αρρήδην. Τῶν δὲ νεωτέρων τις ὀρθῶς παρατηρεῖ, ὅτι ἐὰν ξένον τι ἔθνος συνετέλεσεν εἰς τὸν πολιτισμὸν τῶν ἀρ- χαίων κατοίκων τῆς Ἑλλάδος, τοῦτο ἦσαν οἱ Φοίνικες, οἵτινες ὡς ἔμπειροι θαλασσοπόροι καὶ ναυτικοὶ ἐν τῇ προϊστορικῇ ἐποχῇ ἀπώκησαν τὰς νήσους καὶ τὴν παρα- λίαν τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ ἐξημέρωσαν τοὺς κατοί- κους αὐτῶν. «Dass naemlich in der Vorhell. Zeit die Inseln...mit Phoeniciern viele Orten besetzt maren, von ihnen also auch deren Be- vohner entwildert waren, erklært erstens in einer allgemeinen Bemerkung Tgukydides (1,8) der freilich nach Hellenenweise mit einer blossen Erwæhnung über die Phoenicier hin- wegeilt, bei den Kariern desto umstaendlicher sich aufhaelt».

Ἐκ τούτων δὲ καὶ ἐξ ὧν ἀκολουθῶς ἱστορεῖ ὁ συν- τόμος ἰρευνήσας τὰ περὶ Φοινίκων, Καρῶν καὶ τῶν πα- ναρχαίων τῆς Ἑλλάδος κατοίκων ἀρκούντως ἐμφάνε- ται, ὅτι μᾶλλον οἱ Φοίνικες ἢ οἱ Κᾶρες ὑπῆρξαν οἱ τῶν νήσων ἀποικιστὰὶ καὶ οἱ ἐπιδράσαντες ἐπὶ τῶν κα- τοίκων αὐτῶν, καθ' ὅσον ὁμολογεῖται ὅτι οἱ Φοίνικες κατὰ πολὺ ὑπερεῖχον τοὺς βαρβάρους Κᾶρας κατὰ τὸν πολιτισμὸν· πλὴν δὲ τούτων οὐδόλως δύναται τις νὰ ἀπαρνηθῇ ὅτι πρὸς τοῖς Φοίνιξι καὶ οἱ Κρήτες ὑπὸ τὸν Μίνωιν ἀπέκισάν τινες τῶν νήσων καὶ συνετέ- λεσαν εἰς τὸν πολιτισμὸν τῶν κατοίκων αὐτῶν.

Οὕτω δ' ὑποδηλουμένου, ὅτι ἡ τοῦ γεγονότος τούτου ἐποχὴ ἐστὶ πολὺ προγενεστέρη τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Köhler

ἐριζομένης, ἦτοι τῆς ιβ' ἑκατονταστηρίδος, καθ' ἣν ἐγένετο ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος καὶ Κᾶρες δὲν ὑπῆρχον πλέον οὔτε ἐν ταῖς νήσοις οὔτε ἀλλαχοῦτοι ἐν τῇ πορσίᾳ, λίαν παράδοξον φαίνεται μοι, ὅτι ὁ κ. Köhler ὀνμάζει τὸν μὴ ζῶντα πλέον ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ Μίνωα βασιλέα τῶν Καρῶν «Unter ihrem mythischen Koenig Minos gewannen diese Karger» ὅπερ οὐδεὶς οὔτε τῶν ἀρχαίων, οὔτε τῶν νεωτέρων, ἐφ' ὅσον οἶδα, διαβεβηκοὶ ἀποκαλῶν τὸν σοφὸν τῆς Κρήτης βασιλέα Μίνωα, βασιλέα τῶν Καρῶν κατὰ τὸν κ. Köhler. Ὅτι δὲ ὁ Μίνως δὲν ὑπῆρχεν ἐν τοῖς ζῶσι κατὰ τὴν ιβ' ἑκατονταστηρίδα, ἀλλ' ἐν Σικελίᾳ εἶχεν ἤδη προαποθάνῃ κατὰ τὴν ιγ'. ἑκατονταστηρίδα, ἦτοι 100 περίπου ἔτη πρὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, τοῦτο διαρρηκτὴν ὁμολογεῖ ὁ Ἡρόδοτος «Τρίτῃ δὲ γὰρ μετὰ Μίνων τελευτήσαντα γενέσθαι τὰ Τρωϊκὰ, ἐν τοῖσι οὐ φλαυροτάτους φαίνεσθαι ἰόντας Κρήτας τιμωροὺς Μενέλεω.»

Τελευταῖον δὲ καὶ περὶ τῆς ἐξελάσεως τῶν Καρῶν ἐκ τῶν νήσων καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τῆς ἐπανόδου αὐτῶν εἰς τὴν Ἀσίαν οἱ ἀρχαῖοι διαφωνοῦσιν. Ὁ μὲν γὰρ Θουκυδίδης ἱστορεῖ, ὅτι ὁ Μίνως ἐξήλασε τοὺς Κᾶρας ἐκ τῶν νήσων καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἡγεμόνας κατέστησεν· ὁ δὲ πατὴρ τῆς ἱστορίας Ἡρόδοτος ἀφηγεῖται, ὅτι βραδύτερον οἱ Δωριεῖς καὶ Ἴωνες ἐξεδίωξαν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐπιπροσθεὶς ὅτι τὰ περὶ Καρῶν ἐκ τῆς παραδόσεως τῶν Κρητῶν παρέλαβε «Κατὰ μὲν δὲ Κᾶρας οὕτω Κρήτες λέγουσι γενέσθαι.» Οἱ Κᾶρες ὅμως αὐτοὶ μὴ παραδεχόμενοι τὰ περὶ αὐτῶν ὑπὸ τῶν Κρητῶν λεγόμενα διισχυρίζοντο, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν οὐχὶ νησιῶται ἀλλ' ἡπειρώται καὶ ὅτι πάντοτε Κᾶρες ἐκαλοῦντο, οὐχὶ δὲ Λέλεγες πρότερον, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἡροδότου «Οὐ μέντοι αὐτοὶ γε ὁμολογεῖσι τούτοις οἱ Κᾶρες, ἀλλὰ νομίζουσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς εἶναι αὐτόχθονας ἡπειρώτας, καὶ τῷ οὐδέν τι τῷ αὐτῷ αἰεὶ διαχρεομένους τῷ περ νῦν.» Ἐκ τῆς ἀμφιλογίας ταύτης τοῦ Ἡροδότου προτιμητέα φαίνεται μοι ἡ τοῦ Θουκυδίδου μαρτυρία καὶ ἀξιοπιστία, καθ' ἣν ἐξηλά

θη-αν οἱ Κάρες ὑπὸ τοῦ Μίνωος κατὰ τὴν ιγ'. ἔκαιονταε-
τηρίδα π. Χ. Ἐὰν δὲ τοῦναντίον προτιμηθῇ ἡ τεῦ Ἡρο-
δότου μαρτυρία, τότε ἀνάγκη νὰ δυσπιστήσωμεν καὶ εἰς
τὴν ἐτέραν τοῦ Θουκυδίδου μαρτυρίαν περὶ τῆς ἐνόπλου
ταφῆς τῶν Καρῶν, ἣν ὁ κ. Koehler προβάλλει ὡς ἀλάν-
θαστον τεκμήριον, ὅτι οἱ τῶν Μυκηνηῶν καὶ τῆς Σπάρτης
τάφοι εἰσὶ Καρικοί.

Ἐκ τῶν ἄχρι τοῦδε εἰρημένων ἐξ ἔγεται ὅτι, ἐπειδὴ ἑλ-
λείπουσιν ἡμῖν ῥηταὶ καὶ ἀξιόπιστοι μαρτυρίαι περὶ τῆς
ἐγκαταστάσεως καὶ διαμοιῆς τῶν Καρῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ
καὶ ἰδὲ ἔνθα οἱ τῆς Σπάρτης τάφοι εὑρέθησαν καὶ ἐν τῇ
Ἀργολίδι καὶ ὀνομαστὶ ἐν Μυκῆναις, ἔνθα τοσοῦτον πο-
λύτιμοι θησαυροὶ ἀνεκαλύφθησαν, μία δὲ παροδικὴ καὶ
μεμονωμένη μαρτυρία ὑπάρχει περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Καρῶν
καταλήψεως μόνον τῆς Ἐπιδάουρου καὶ τῆς Ἐρμιόνας, αἱ
τάφοι τῶν Μυκηνηῶν καὶ τῆς Σπάρτης καὶ πάντα τὰ ἐν
αὐτοῖς εὑρέθη-α κειμήλια ἀδύνατόν ποτε νὰ θεωρηθῶσι
μεθ' ἰστορικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς βεβαιότητος ὡς ἔργα
τῶν Καρῶν ἀποκλειστικῶς, ἀλλὰ προϊόντα καὶ ἔργα τῶν
ἐγγχωρίων κατοίκων, εἰνδῆποτε ὄνομα φερόντων κατ' ἐ-
κείνην τὴν ἐποχὴν ὑπὸ τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἐπίδρασιν τῆς
Ἀνατολικῆς τέχνης τῶν Φοινίκων, Αἰγύπτου, Καρῶν, Κρη-
τῶν καὶ ἄλλων.

Ἐν γένει δὲ δυνάμεθα νὰ ἀποδεχθῶμεν ὡς βέβαιον, ὅτι
ὅσον ἀρχαιοτέρας ἐποχῆς πρὸς τὰς ἡμῶν τὰ τεχνικὰ
ἔργα τῶν παναρχαίων τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἐποχὴν, τοσοῦτον
ἐπαισθητοτέρα φαίνεται ἡ ἐπίδρασις τῆς ἀνατολικῆς
τέχνης καὶ ἀντιστρόφως, ὅσον καταφανέστερα γίνεται ἡ
ὁμοιότης καὶ συμφωνία τῶν Ἑλληνικῶν ἔργων πρὸς τὰ τῆς
Ἀνατολῆς, τοσοῦτον ἀρχαιότερα πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν
αὐτὰ, ὡς συμβαίνει ἐν τῇ ἡμετέρᾳ περιπτώσει. Κατὰ δὲ
τὴν ἀρχὴν ταύτην δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ὁμοιό-
τητα τῶν Καρικῶν τάφων ἐν τῇς νήσοις μετὰ τῆς ἐνό-
πλου σκευῆς κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Θουκυδίδου πρὸς τεῦς
ἐν Μυκῆναις καὶ Σπάρτῃ διακαλυφθέντας τάφους ἄλλως

γνωστόν ἐστίν, ὅτι καὶ ἐν τῇ μεταγενεστέρᾳ Ὀμηρικῇ ἐποχῇ ἀπαντῶμεν ὅπλα ἐν τοῖς τάφοις, ὅπερ καὶ ὁ κύριος Köhler ἀποδέχεται σὺν τῇ πειρατησίᾳ, ὅτι ἐν μὲν τοῖς τάφοις τῶν Μυκηναίων καὶ τῆς Σπάρτας πολλά εἴτιν, ἐν δὲ τοῖς Ὀμηρικοῖς ὀλίγα. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ διαφορὰ τοῦ ποσοῦ κατὰ τὰ προειρημένα δὲν ἔχει τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι πράγματι οἱ τάφοι τῶν Μυκηναίων καὶ τῆς Σπάρτας εἰσὶ Καρικεὶ καὶ οὐχὶ Ἑλληνικοί. Ἄλλως ἂν εἶχε βεβαίως τὸ πρᾶγμα, εἰ μηδὲν ὑπῆρχε τὸ ἔθος τῆς ἐνόπλου ταφῆς ἐν τῇ ὀλίγον μεταγενεστέρᾳ Ὀμηρικῇ ἐποχῇ.

Ταῦτα μὲν περὶ τῶν τάφων ἐν γένει. Ἰδίᾳ δὲ περὶ τῆς τέχνης τῶν ἐν αὐτοῖς εὑρεθέντων πραγμάτων, 20,000 μὲν ἐν τοῖς τῶν Μυκηναίων, ὑπερδισχιλίων δὲ ἐν τοῖς τῆς Σπάρτας, ὅλως ἀδύνατον ἀποβαίνει νὰ ἀποδεχθῶμεν ὅτι πάντα ταῦτα Καρικῆς τέχνης εἰσὶ, καθ' ὅσον προηγουμένως ἐρευνήσαντες ἔγνωμεν ὅτι ἡ τέχνη τῶν Καρῶν κατὰ τὰς περισωθείσας πληροφορίας τῶν ἀρχαίων λίαν περιωρισμένη ἦν ἐν τοῖς πολεμικοῖς μόνον καὶ ὑποδεεστέρα τῆς τῶν ἄλλων Ἀσιατικῶν ἐθνῶν, Φοινίκων, Ἀσσυρίων κτλ., ἅτινα ἐπέδρασαν ἐπὶ τῶν παναρχαίων τῆς Ἑλλάδος κατοίκων. Ὅθεν ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Thiersch ὅτι ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ τέχνη ἐκ μικρῶν καὶ σκοτεινῶν ἀρχῶν ὀρμηθεῖσα βραθυμῶς εἰς μεγίστην ἔφθασε τελειότητα καὶ ὅτι ἔξωθεν λαβοῦσα τὴν πρώτην ἐπιρροὴν δὲν ἠδύνατο νὰ διατηρήσῃ πιστῶς τὸν ἀρχικὸν καὶ ἐξωτερικὸν τύπον, καὶ περὶ τούτου οὐδεμὰ ὑπάρχει ἀμφισβόλις, οἷς ἐπιπροσθέτει «Weil jeder Kultus mit allem, was ihm Zugehoert ueberall beym Uebergange auf andere Volker einen Theil seiner Eigenthumlichkeit ablegt und dem Beduerfniss nachgibt». Γενικῶς δὲ περὶ τοῖς ἀρχαίοις ἐπεκράτει ἰδέα καὶ πεποιθήσις ὅτι ἐν τοῖς παναρχαίοις χρόνοις ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῆς τέχνης ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν παρελάμβανον οἱ Ἕλληνες ἔξωθεν, ἴδιον ἔδιδον τύπον αὐτῷ, καὶ τελειότερον ἀπεργάζοντο, περὶ οὗ ἐν καὶ μόνον

παράδειγμα επισυνάπτω ἐνταῦθα τοῦ μεγίστου τῆς ἀρχαιότητος φιλοσόφου Πλάτωνος, σαφῶς τὴν ἀλήθειαν ἀνομολογοῦντος. ἀλλάβωμεν δὲ ὡς ὅ,τι περ ἂν Ὁ Ἕλληνας βερβάρων παρὰ λάβωσι, κάλλιον τοῦτο εἰς τέλος ἀπεργάζονται.

Ὁ δὲ πατὴρ τῆς ἱστορίας Ἡρόδοτος, δὲ ἐπὶ ξενομα-
νία καὶ ἀντιφάσει πρὸς ἑαυτὸν κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν
νεωτέρων, προσουέσταια χαρακτηρίζων τὸ Ἑλληνικὸν
ἔθνος ἐν ὀλίγαις λέξεσι λέγει. ἀ' Ἐπεί γε ἀπεκρίθη ἐκ πα-
λαιτέρου τοῦ βαρβαρικοῦ ἔθνεος τὸ Ἑλληνικόν, ἔδον καὶ
δεξιώτερον καὶ εὐηθείας ἡλθίου ἀπηλλαγμένον μάλλον.

Ἐκ πάντων τείνουν τούτων οὐδὲν ἄλλο δυνάμεθα γὰρ
ἀξυγέγωμεν λογικὸν συμπέρασμα, εἰμὴ ὅτι καὶ οἱ τάφοι
τῶν Μυκηναίων καὶ τῆς Σπάρτης εἰσὶν ἔργον τῶν παναρχαίων
τῆς Ἑλλάδος κατοίκων καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς
εὑρεθέντα πολύτιμα κειμήλια εἰσὶ προϊόντα τῆς πρώτης
καὶ νηπιώδους αὐτῶν τέχνης ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιρροὴν
τῆς Ἀνατολικῆς διατελούσης κατὰ τὴν παναρχαίαν ἐκεί-
νην ἐποχὴν τῆς ιε', ιδ' καὶ ιγ' ἑκατονταετηρίδος π. Χ., εἰς
τὴν πάντως ἀνήκουσι τεῦτα καὶ οὐχὶ μεταξὺ τῆς 12—10
π. χ. ἑκατονταετηρίδος, ὡς διατείνεται ὁ κ. Koehler·
τὴν δὲ γνώμην μου ταύτην ἐνισχύει καὶ ἡ διὰ χημικῆς
ἀναλύσεως ἀγγείων τῆς Θήρας, ἀναγεμένων εἰς τοὺς προϊ-
στορικοὺς χρόνους, ἀρτίως γενομένη ἀνακάλυψις κατὰ τὴν
διαβεβώσωσιν τοῦ κ. Dumont, ὅτι τὰ ἀγγεῖα ἐκεῖν' εἰσιν
οὔτε Φοινικικὰ οὔτε Αἰγυπτιακὰ, ὥς μέχρι τοῦδε ὑπὸ
πολλῶν ἐπιστεύετο, ἀλλὰ καθαρὰ προϊόντα τῶν παναρχαίων
τῆς νήσου κατοίκων, μαρτυροῦντα περὶ τοῦ βαθμοῦ
τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν.

Ἐν Ἀθήναις κατὰ Μάρτιον τοῦ 1878.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Γ. ΔΗΜΙΤΣΑΣ.

ΤΕΛΟΣ.

ΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΦΑΛΤΑΠΤ

10
/

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΠΑΤΑΤΤΕ